Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

№ 81 (2369). ШАНБА
6 АПРЕЛЬ, 1974 й.
Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлади.
Баҳоси 2 тийин.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

КПСС Марказий Комитетида кенгаш

2-4 апрель кунлари КПСС Марказий Комитетида иттифоқдош республикалар Компартиялари Марказий Комитетлари, КПСС ўлка, область ва округ комитетлари, шунингдек баъзи шаҳар ва район партия комитетлари умумий бўлим мудирларининг кенгаши бўлиб ўтди.

Кенгашда самимий кутиб олинган КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев партия комитетлари умумий бўлимларининг вазифалари тўғрисида катта нутқ сўзлади.

Кенгашда КПСС Марказий Комитети умумий бўлимининг мудири К. У. Черненко партия органлари умумий бўлимлари иш услуби ва методларини такомиллаштириш тўғрисида қилган доклад тингланди.

Доклад муҳокамасида баъзи иттифоқдош республикалар Компартиялари Марказий Комитетлари, КПСС ўлка ва область комитетлари, бир қанча шаҳар ва округ партия комитетлари умумий бўлимларининг мудирлари ва бошқалар қатнашдилар.

Кенгаш ишида КПСС Марказий Комитетининг секретари И. В. Капитонов, КПСС Марказий ревизия комиссиясининг раиси Г. Ф. Сизов, КПСС Марказий Комитети ишлар мудири Г. С. Павлов, СССР Министрлар Советининг ишлар мудири М. С. Смиртюков қатнашдилар.

Тонгги газеталарда

✦ Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаатига жавобан ишлаб чиқариш қувватларидан фойдаланишни яхшилаш ва бунинг ҳисобига шу йил аъло сифатли халқ истеъмоли товарлари ишлаб чиқаришни кўпайтириш, ҳамда 1975 йилда истеъмол товарлари ишлаб чиқаришнинг юксак суръатларини таъминлаш учун социалистик мусобақани кенг авж олдириш таклифи билан чиққан Белоруссия ССР, Литва ССР, Молдавия ССР, Иваново, Ленинград ва Ростов областлари енгил саноат корхоналари коллективларининг ташаббусини маъқуллади.

✦ Франция Республикасининг президенти Жорж Помпиду вафот этганлиги муносабати билан бўладиган расмий маросимда қатнашмоқ учун СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорний бошчилигидаги СССР давлат делегацияси 5 апрелда Парижга келди.

✦ Кеча Тошкентда Геологлар куни муносабати билан тантанали мажлис бўлиб ўтди. Ўзбекистон ССР геология министри Ленин мукофоти лауреати Х. Т. Тўлаганов ана шу шонли санага бағишлаб доклад қилди.

20 апрель „Қизил шанбалик"

Меҳнат байрамига тараддуд

«Шарқ» мебель фирмаси коллективи москвалик ишчилар ва шаҳримиз саноат корхоналарининг 20 апрель В. И. Ленин туғилган куннинг 104 йиллигига атаб коммунистик шанбалик ўтказиш тўғрисидаги ташаббусини қизғин маъқуллади. Бу ерда шанбаликни уюшқоқлик билан ўтказиш мақсадида 8 кишидан иборат штаб тузилди.

20 апрель куни ҳамма якдиллик билан меҳнат байрамида қатнашди. Ўша куни 65 та кийим-кечак шкафи, 8 комплект «Вечер» гарнитури, 100 та медицина тумбочкаси ва мингдан ортиқ юмшоқ стуллар ишлаб чиқарилади. Тайёрланган маҳсулотлардан минг сўм фойда кўрилади. Завод маъмурияти фирма ҳовлисини ободонлаштиришда қатнашади. Минг погон-метр ариқ, уч минг квадрат метр фирма ҳовлиси тозаланади. 200 дона дарахт кўчати, 1500 туп бута, 300 туп гул кўчати ўтқазилади. Шунингдек, 15 тонна қора металл йиғилади.

Ўша куни фирма бадиий ҳаваскорлик тўгараги қатнашчилари меҳнат байрамида қатнашган кишиларга концерт қўйиб беради. «Қизил шанбалик»дан тушган 3200 сўм маблағ беш йиллик фондига топширилади.

Коллективимиз аҳди

Район қозонхоналари корхонасида ҳар йили коммунистик шанбалик ўтказиш анъана тусига кириб боряпти. Куни кеча коллективимизда коммунистик шанбалик ўтказиш тўғрисида йиғилиш бўлиб ўтди. Йиғилишда 11 кишидан иборат штаб тузилди, меҳнат байрамини кўнгилдагидек ўтказиш учун тадбир ва режалар белгилаб олинди. Коммунистик шанбалик куни шаҳримизнинг Высоковольт, Юнусобод, Чилонзор, Қўйлиқ массивларида ва Октябрь районида жойлашган қатор қозонхоналарда кўплаб ишлар бажарилади. Ўша куни 156 квадрат метр энергетика ускуналари бўялади. 600 туп мевали ва манзарали дарахт кўчатлари, 200 туп гул кўчати ўтқазилади. 2128 квадрат метр корхона территорияси тозаланади ва уч тонна темир-терсак йиғилади. Қизил шанбаликда ишлаб топилган 300 сўм маблағ беш йиллик фондига ўтказилади. В. И. Ленин туғилган куннинг 104 йиллигига бағишланган меҳнат байрамига қатнашиб, юқори меҳнат унумдорлигига эришишга аҳд қилган коллективимиз аъзоларининг режалари ана шундай.

З. РУСТАМОВ,
корхона касаба союз ташкилотининг раиси.

•Бинокорлар—олтин тўйига

Пешқадамлар

«Ташсантехгазм онтаж» тресги 1-монтаж бошқармаси асосан турар жой биноларига санитария жиҳозларини ўрнатиш билан шуғулланади. Бошқарма сантехниклари шу кунларда пойтахтимизнинг бир қатор янги турар жой массивлари қурилишида меҳнат қилишмоқда. Республикамиз олтин тўйини муносиб меҳнат совғалари билан кутиб олишга аҳд қилган монтажчилар социалистик мусобақани авж олдирган ҳолда ишлашмоқда. Мусобақада Николай Силин бошлиқ сантехниклар пешқадамлик қиляпти. Бригадада ака-ука Сергей ва Иван Сидоров, Геннадий Шманский каби жонкуяр бинокорлар кўплаб топилади. Улар иш вақтидан унумли фойдаланиш, ишлаб чиқаришни такомиллаштириш, ички резервларни излаб топишга интилиши сабабли мусобақада илғорлик қилишмоқда.

Кеча

бригада монтажчилари Юнусобод массивининг А.3 микрорайонидаги 23.32 квартирали турар жой биносида санитария техникаси жиҳозларини монтаж қилишни тугаллашди.

Ҳасан Зокиров бошлиқ бригада ҳам пешқадамлар сафидан жой олган. Улар Юнусобод массивининг А-4 микрорайонида 43, 44, 45—72-квартирали турар жойларга жиҳозлар ўрнатишни муддатидан илгари бажаришди.

Фрунзеликлар ғайрати

Фрунзе район меҳнаткашлари 61 минг дарахт, 52 минг яшил тўсиқ ва 410 минг туп ранг-баранг гул, ўтқазишиб кўкаламзорлаштириш планини бажардилар. Улар пландан ташқари 4 минг дарахт, 13 минг яшил тўсиқ ўтқазишга аҳд қилдилар.

Бугун

район меҳнаткашларидан икки мингдан ортиқ киши умумхалқ ҳашарида иштирок этди. Улар «Дружба» истироҳат боғида дарахтлар ўтқазишди, ҳамда кўчаларни чиқиндилардан тозалашди. Ҳашарда Тўқимачилик комбинати, «Таштекстильмаш» заводи, тўқимачилик институти, педагогика институти билан биргаликда 11, 85-ҳунар техника билим юртларининг талабалари фаол иштирок этишди. Районда бу йил тўққизта янги хиёбон барпо қилинди. Ҳозир ана шу хиёбонларда ўтқазилган дарахтларнинг таги юмшатилиб, ўз вақтида суғорилмоқда.

БЕШ ЙИЛЛИК ЗАРБДОРЛАРИ

Комсомол аъзоси Мирфайзи Мирсодиқов (чапдаги сурат) экскаватор ремонти заводининг ремонт цехида меҳнат қилади. Ёш ишчи мураккаб деталларни моҳирлик билан тайёрлайди. Асбобсозлик заводининг иккинчи цехида бўлсангиз, қизил бурчакдаги ҳурмат тахтасида шу цехнинг илғор пармаловчиси коммунист Утнура Умарова портретига кўзингиз тушади. Бундай ҳурматга ишчи аёл кўп йиллик самарали меҳнати туфайли эришган (ўнгдаги сурат).

М. Нуриддинов фотолари.

СИФАТЛИ МАҲСУЛОТ

Республика енгил саноат министрлигига қарашли Келесдаги жунни дастлабки ишлаш фабрикасининг коллективи улкан меҳнат зафарига эришди. Корхона ишчилари биринчи квартал топшириқларини муддатидан илгари бажарганликлари ҳақида меҳнат рапортини бердилар. Уч ой давомида ўн минг 253 минг сўмлик маҳсулот тайёрланди. Бу — 1450 тонна жун тозаланди деган гап.

Фабрика меҳнатчилари квартал охиригача яна 64 тонна жунни қайта ишлаб беришга аҳд қилдилар.

ЮБИЛЕЙ МУБОРАК!

Бугун

топография техникумининг мажлислар залига 45 йил илгари мазкур техникумни тамомлаб кетган 200 га яқин ветеран, шаҳримиз корхоналаридан илғор ишчилар, шунингдек, техникум талабалари келишди. Улар техникумнинг 45 ёшга тўлганлигини нишонлаш учун бу ерга йиғилган эдилар.

Юбилейга бағишланган ветеранлар учрашувини техникум директори Г. Райзман очди. Шундан сўнг директорнинг ўқув ишлари бўйича ўринбосари Д. Зокиров «Техникумнинг 45 йиллиги фаолияти» ҳақида доклад қилди. Техникумни биринчилар қаторида битирган, айни пайтда шахсий пенсионер Н. Толстов сўзга чиқиб, ёшларни топография касбини мукаммал эгаллашга чорлади.

Йиғилишда ўнга яқин ветеран ва техникум талабалари сўзга чиқиб, коллективнинг қўлга киритган ютуқлари ва келажаги ҳақида ҳикоя қилиб беришди.

Ёзувчилар пахта далаларида

Шу кунларда республикамизнинг барча пахтакор районларида чигит экиш қизғин тус олмоқда. Ўзбекистон ССР Ёзувчилар союзи правлениеси дала меҳнаткашлари ининг ишини пропаганда қилиш мақсадида ёзувчилар бригадаларини областларга юбормоқда.

Ўзбекистон ССР халқ шоири Уйғун ва Зоҳидҷон Обидов Фарғона областига қилган сафарларидан қайтиб келдилар. Улар пахтакорлар ҳузурида бўлиб, далаларда олиб борилаётган ишлар билан яқиндан танишдилар, китобхонлар билан учрашувлар ўтказдилар.

Ўзбекистон ССР халқ ёзувчиси Назир Сафаров, шоирлардан Назармат ва Муҳаммад Али Жиззах ва Самарқанд областларига, Адҳам Раҳмат, Мавлон Икром ва бошқа адиблар Қашқадарё областига жўнаб кетдилар.

«ЎРОҚ ВА БОЛҒА» ИТТИФОҚИ МУСТАҲКАМ

Пойтахтимизнинг корхона ва ташкилотлари коллективлари ҳамда қишлоқ меҳнаткашлари ўртасида Ўроқ ва Болға иттифоқи тобора мустаҳкамланиб бормоқда. Булар жумласига қишлоқ хўжалик машинасозлиги, «Узсельхозтехника» ва «Узколхозстрой» республика бирлашмалари, кўпгина лойиҳалаш ва илмий-текшириш институтларини киритиш мумкин. Хўш, уларнинг бундан кейинги қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришини ривожлантиришдаги роли нималардан иборат! Шаҳар коллективлари 5 миллион тонналик «оқ олтин» хирмонига ўз улушларини қўшиш учун қандай вазифаларни бажаришлари керак! Бу масала Киров, Куйбишев, Ленин, Октябрь, Собир Раҳимов, Фрунзе ва Чилонзор район партия активида муҳокама қилинди.

Актив қатнашчилари КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг Олмаотада қўриқ ерларни ўзлаштиришнинг 20 йиллигига бағишланган тантанали йиғилишда сўзлаган нутқи муносабати билан район партия ташкилотлари олдида турган вазифаларни муҳокама қилдилар. Улар бундан кейин шаҳримиз меҳнат коллективлари томонидан амалга ошириладиган конкрет вазифалар ҳамда қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришни самарадорлигини ошириш йўллари тўғрисида маслаҳатлашиб олдилар.

Физкультура ва спортда оммавийлик ва юксак маҳорат учун

РЕСПУБЛИКА ПАРТИЯ АКТИВИНИНГ ЙИҒИЛИШИДАН

Ўзбекистонда 2 миллион 300 минг физкультурачи бор. Салкам 20 минг иншоот уларнинг ихтиёрига бериб қўйилган. Бу рақамлар совет кишиларини ҳар томонлама камолотга эриштириш тўғрисида партиямиз қилаётган ғамхўрликнинг яққол далилларидан биридир.

Республика партия активининг 5 апрель куни бўлиб ўтган йиғилиши республикада физкультура ва спортнинг аҳволи ва уни янада ривожлантириш тадбирларига бағишланди. Йиғилишга область, шаҳар ва район партия комитетларининг секретарлари, меҳнаткашлар депутатлари область, шаҳар ва район советлари ижроия комитетлари раисларининг ўринбосарлари, министрликлар ва идораларнинг раҳбарлари, касаба союз, комсомол ва физкультура активлари, бир қанча йирик корхоналар, колхозлар, совхозлар, ўқув юртларининг раҳбарлари, бошланғич партия ташкилотларининг секретарлари, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети аппаратининг масъул ходимлари, матбуот, радио ва телевидение ходимлари таклиф этилди.

Йиғилишни КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ **Ш. Р. Рашидов** кириш нутқи сўзлаб очди.

— Партия ташкилотларининг идеология иши воситалари орасида физкультура ва спорт муҳим ўрин олади, — деб таъкидлади Ш. Р. Рашидов. — Одамларни жисмоний жиҳатдан чиниқтириш, уларни бунёдкорлик меҳнатига ва жанговар жасоратга ҳар томонлама тайёрлаш меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялашнинг муҳим таркибий қисмидир. Партиямиз билан Совет давлатимиз халқнинг сиҳат-саломатлиги тўғрисида, маънавий бойлик, ахлоқий поклик ва жисмоний камолотни ўзида мужассамлаштирган янги инсонни тарбиялаб вояга етказиш тўғрисида кун сайин ғамхўрлик қилмоқдалар.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Леонид Ильич Брежнев ВЛКСМ Марказий Комитетининг Ленин комсомоли 50 йиллигига бағишланган тантанали пленумида сўзлаган нутқида физкультура ва спортнинг жамиятимиз ҳаётидаги ролини жуда яхши таърифлаб берди: «Биз ёшларимизнинг ҳар томонлама маълумотли ва маънавий гўзал бўлишинигина эмас, уларнинг соғлом, чиниққан, бақувват бўлишини ҳам истаймиз... спортимизнинг халқаро савиясини бундан буён ҳам кўтариш лозим. Лекин энг муҳими — спорт ҳаракатининг оммавийлиги, барча ёшларни ўз ичига олган физкультурани ривожлантириш, ёшларнинг иродасини чиниқтириш, йигит ва қизларни меҳнатга ва мудофаага жисмоний жиҳатдан тайёрлашдир».

КПСС XXIV съезди сиҳат-саломатликни мустаҳкамлашнинг, меҳнат унумдорлигини оширишнинг, меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялашнинг муҳим ва таъсирчан воситаси бўлган физкультура ва спортнинг аҳамиятини алоҳида таъкидлади. Съезд ҳужжатларида физкультура ва спортнинг оммавий турлари билан шуғулланиш учун зарур шарт-шароитларни янада яхшилаш, янги спорт иншоотларини қуришни кенгайтириш ва ишлаб турган спорт иншоотларининг самарадорлигини ошириш кўзда тутилган.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети, жойлардаги партия ва совет органлари КПСС XXIV съезди қарорларини, партия билан ҳукуматнинг физкультура ва спортни ривожлантириш масалаларига доир қарорларини бажара бориб республикада физкультура ва спортни оммавий равишда ривожлантиришга қаратилган бир қанча тадбирларни ишлаб чиқиб, амалга оширдилар. Бу соҳада касаба союз, комсомол ва физкультура ташкилотлари бир мунча иш қилдилар.

Шунинг натижасида республикада физкультура ва спортни меҳнаткашларнинг кундалик ҳаётига жорий этишда, Ўзбекистон спортчиларининг маҳоратини оширишда, физкультура ҳаракатининг моддий базасини мустаҳкамлашда баъзи бир муваффақиятларга эришилди.

Шу билан бирга республикадаги физкультура-спорт ишининг савияси КПСС XXIV съездининг юксак талабларига ҳали ҳам мос келмайди. Партия ташкилотлари, меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий советларининг ижроия комитетлари, касаба союз, комсомол комитетлари, хўжалик органлари ва спорт жамоатчилиги физкультура ҳаракатини оммавий ҳаракатдан умумхалқ ҳаракатига айлантириш учун, кенг меҳнаткашлар оммасини, ўқувчи ва студент ёшларни физкультура ва спорт билан актив шуғулланишга жалб этиш учун кўп иш қилишлари керак.

Республикада оммавий спортни ривожлантириш учун, юксак малакали спортчиларни тайёрлаш учун спорт ташкилотларининг ролини ошириш зарур. СССР халқларининг бўлажак VI спартакиадасида Ўзбекистон спортчилари муносиб ўрин олишлари, совет спортини гуллатиб-яшнатишга ўз ҳиссаларини қўшишлари керак.

Партия, совет, касаба союз органлари, хўжалик раҳбарлари физкультура ҳаракатининг моддий базасини янада мустаҳкамлашга, корхоналарда, колхоз ва совхозларда стадионлар, сузиш ҳавзалари, комплекс спорт майдончалари ва бошқа спорт иншоотларини қуришга, мавжуд спорт иншоотларидан янада самарали фойдаланишга эътибор беришлари керак.

«Республикада физкультура ва спортнинг аҳволи ҳамда КПСС XXIV съезди қарорлари асосида уни янада ривожлантириш тадбирлари тўғрисида» Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари **О. У. Салимов** доклад қилди.

(Давоми иккинчи бетда).

•Уйларимиз кўрки

«МЕБЕЛЬ—75»

Тошкентда 2 апрель куни 1975 йилда мебель сотиш юзасидан республика улгуржи-савдо ярмаркаси очилди. Янги маҳсулот намуналарини Тошкент «Шарқ» фирмаси, Тошкент мебель комбинати ва Ўзбекистоннинг бошқа шаҳарларидаги ўн битта мебель фабрикаси кўргазмага қўйди. Яқин келажакка мўлжалланган мебелларнинг виставкаси савдо ташкилотлари вакилларида катта қизиқиш уйғотмоқда. Ётоқхона ва ошхона учун керакли мебеллар, меҳмонхона комплектлари, болалар ва дарсхона мебеллари, ошхона жовонлари ўзининг қулайлиги ва замонавий шакли билан ажралиб туради. Қимматбаҳо дарахтларнинг ёғочлари ва полиэфир лак билан сайқалланган мебеллар кўзни қувонтиради.

Келгуси йил учун савдо шартномаси тузиш бошланди. 65 миллион сўмлик буюм сотиб олиш учун шартнома тузилиши мўлжалланмоқда. Бу маблағ ўтган йилгидан саккиз миллион сўм кўп. Ярмаркада Ўрта Осиё республикаларининг вакиллари ҳам қатнашмоқда. Улар болалар мебелининг жуда катта туркумини сотиб олишни мўлжаллаб турибди.

БУ ХАБАРНИ ЎЗБЕКИСТОН ССР МЕБЕЛЬ ВА ЁҒОЧСОЗЛИК САНОАТИ БОШҚАРМАСИНИНГ БОШЛИҒИ И. И. ЭГАМБЕРДИЕВ ШАРҲЛАЙДИ

— Ўзбекистонда мебель ишлаб чиқариш ҳажмини кўпайтириш икки йўл билан, янги қувватларни ишга тушириш ва ишлаб турган фабрикаларни техник жиҳатдан қайта қуроллантириш йўли билан амалга оширилмоқда. Бу беш йилликда тармоқни асосан реконструкция қилишнинг биринчи босқичини тугаллаш мўлжалланган. Натижада маҳсулот сифати анчагина яхшиланади. Сермеҳнат ишларни механизациялаш ва ёғоч тежаш ҳисобига ишлаб чиқариш харажатлари камаяди.

Ҳозир савдо ташкилотлари (улар эса харидорлар номидан иш кўрадилар) маҳсулот сифатига юксак талаб қўйибгина қолмай, балки мебелларнинг хил-ма-хил бўлишини ҳам истамоқда. улар ҳар қандай хонага ҳам ярашиб тушадиган модали, қулай, замонавий нусхадаги мебеллар етказиб беришни қатъий туриб талаб қилмоқдалар. Харидорларнинг хоҳиш-истакларини қондириш учун дастлабки қадам қўйилди. Буни мана бу рақамлардан очиқ-равшан кўрса бўлади: 1975 йилда ишлаб чиқариладиган мебелларнинг ярмидан кўпи янги маҳсулотдир. Бу янги мебелларнинг конструкциясини Москвадаги Бутуниттифоқ мебель лойиҳалаш конструкторлик ва технология институти мутахассислари ишлаб чиққан. Тошкент, Самарқанд, Янгийўл, Фарғона ва республикадаги бошқа шаҳарларнинг корхоналари янада қулай, янада замонавий, яшаш хоналари ва ётоқхоналарга мўлжалланган янада юксак сифатли мебеллар туркумини ишлаб чиқаришга ўтишди. Ҳозироқ комил ишонч билан айтиш мумкинки, бугунги ярмаркага қўйилган мебелларнинг янги нусхалари савдо ташкилотлари вакилларида қизиқиш уйғотди. Биз бу янги мебеллар харидорларга ҳам манзур бўлади деб ишонамиз.

(ЎзТАГ).

МЕТРОСОЗЛАР МЕҲМОНИ

Кеча

Совет Иттифоқи Катта театрининг солисти, РСФСР халқ артисти Тамара Сорокина метрочилар ҳузурига меҳмон бўлиб келди. У шижоаткор қурувчилар меҳнати билан танишгач, юбилей объектларидан бири — Ҳамза станциясида метрочиларга концерт берди. 300 дан ортиқ метросоз таниқли артистнинг замонавий ашулаларини мароқ билан тинглади.

АНГЛИЯ. Мамлакатда шахтёрларнинг иш ҳақи оширилишини талаб қилиб уюштирган умуммиллий забастовкаси давом этмоқда. Кончилар курашни ўз талаблари қондирулгунга қадар давом эттиришга аҳд қилишган.

СУРАТДА: йоркширлик иш ташловчининг бармоқ ишораси кончилар забастовкани ғалабага қадар давом этирадилар, деган маънони англатади.

(ТАСС фотохроникаси).

ЖАҲОН ОЙНАСИ

⊙ ЛОНДОН. Лондон биржасида олтиннинг бир унцияси мисли кўрилмаган қийматга — 179,5 долларга чиққанлиги қайд қилинди. Шарҳловчилар олтин нархининг кескин кўтарилиб кетишига «Умумий бозор» министрлари кенгашининг Люксембургдаги сессиясида Европа иқтисодий ҳамкорлигига аъзо бўлган мамлакатлар ўртасидаги ихтилофларнинг кучайганлиги сабаб бўлди, деб ҳисобламоқдалар.

⊙ ГААГА. Нидерландлар тасарруфидаги Антиль оролларининг парламенти халқаро нефть монополиялари олаётган фойдага солиқ солишни анчагина ошириш тўғрисида қонун лойиҳасини чиқарди. «Шелл» билан «Эссо» нефть компаниялари бунга жавобан, дўқ-пўписа йўлига ўтиб, агар бу қонун лойиҳаси бекор қилинмаса мамлакатга ёқилғи бериш тўхтатилади, дейишди.

⊙ НЬЮ-ЙОРК. Питтсбергдаги (Пенсильвания штати) юк автомобилларининг шофёрлари забастовка эълон қилишди. Иш ташлаганлар меҳнатни интенсивлашга қарши норозилик билдирмоқда, иш ҳақи ва пенсиянинг оширилишига, медицина хизматининг яхшиланишига эришиш учун курашмоқдалар.

⊙ МОНТЕВИДЕО. Уругвай ҳукумати миллий пул бирлиги — песони яна 4,3 процентга қадар девальвация қилди. Президент Бордаберри ҳукумат тепасига келгандан буён ўтган 25 ой ичида песо 24 марта девальвация қилинди.

⊙ ҚОҲИРА. Миср 1980 йилга бориб йилига 55 миллион тонна нефть қазиб чиқара бошлайди. Бу кўрсаткичга — янги конларни ишга тушириш ва мавжуд конлардаги нефть қазиб олиш технологиясини такомиллаштириш туфайли эришиш мўлжалланмоқда.

Қоҳира газеталарининг хабар беришича Суэцш кўрфазида жойлашган янги кон саноат мақсадида фойдаланишга топширилган. Коннинг нефть запаси 90 миллион тонна деб ҳисобланмоқда. (ТАСС).

ФИЗКУЛЬТУРА ВА СПОРТДА ОММАВИЙЛИК ВА ЮКСАК МАҲОРАТ УЧУН

(Боши биринчи бетда).

Коммунистик партия, Совет давлати, — деди докладчи, — физкультура ва спортни ҳар тарафлама ривожлантириш тўғрисида доимо ғамхўрлик қилиб келмоқдалар. КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Советининг «Физкультура ва спортни янада ривожлантириш тадбирлари тўғрисида»ги, «Меҳнатга ва СССР мудофаасига тайёр» Бутуниттифоқ янги физкультура комплексини жорий этиш тўғрисида»ги қарорлари шу ғамхўрликнинг ёрқин ифодасидир. Мамлакатда физкультура ва спортни ривожлантириш масалаларига КПСС XXIV съезди катта эътибор берди, КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев ўз нутқларида физкультура ва спортни ривожлантиришнинг аҳамиятини неча марталаб таъкидлади. Бу ҳужжатлар мамлакат партия комитетлари, совет, хўжалик, касаба союз, комсомол ва физкультура ташкилотлари фаолиятининг программаси бўлиб қолди.

Кейинги вақтларда совет физкультура ҳаракати ва спорти жуда катта муваффақиятларга эришиб, жаҳон миқёсида олдинги позицияларда турибди.

Физкультура меҳнатни илмий ташкил қилишнинг ва коллективларни социал ривожлантириш планларининг зарур элементи, меҳнат активлигини ошириш воситаларидан бири, тўққизинчи беш йиллик топшириқларини бажариш соҳасидаги фидокорона ишларида меҳнаткашларнинг энг яхши мададкори бўлиб қолмоқда.

Республика партия ташкилотлари КПСС XXIV съезди қарорларига амал қилиб, физкультура ва спорт масалаларига эътиборни сезиларли даражада кучайтирдилар. Кейинги вақтларда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети билан Ўзбекистон ССР Министрлар Совети республикада физкультура-спорт ишларини яхшилаш тўғрисида, ўқув юртларида жисмоний тарбиянинг аҳволи ва спортни ривожлантириш ҳақида, спортнинг миллий турларини, енгил атлетикани ривожлантириш тўғрисида, янги ГТО комплексини жорий қилиш ҳақида ва шу сингари бошқа масалалар юзасидан бир қанча қарорларни қабул қилдилар.

Кўпгина партия, совет, касаба союз, комсомол ташкилотлари физкультура-спорт иши масалаларини тез-тез ва чуқурроқ кўриб чиқадиган бўлиб қолдилар, спорт ташкилотларининг фаолиятини такомиллаштиришда уларга доимий ёрдам бера бошладилар.

Кейинги уч йил мобайнида республика физкультурачиларининг армияси 300 минг киши кўпайди. Спорт иншоотлари тармоғи кенгайди. Ўзбекистон спортчиларининг маҳорати ошди.

Бевосита корхоналар, муассасалар, колхозлар, совхозлар ва ўқув юртлари коллективларида оммавий физкультура йўлга қўйилганлиги кейинги вақтларда қилинган ишларнинг ўзига хос хусусияти, ижобий натижасидир. Масалан, Тошкент тўқимачилик комбинатида 3 мингдан ортиқ киши физкультура ва спорт билан доимий равишда шуғулланмоқда. Стадион, катта спорт зали, сузиш ҳавзаси, ҳар хил мусобақалар ўтказиладиган кўпгина майдончалар, мерганлик тири, туристик база комбинат коллективи ихтиёрига бериб қўйилган. Фабрикалар ва цехлар, ёшларнинг ётоқхоналари ўртасида мунтазам равишда оммавий спорт мусобақалари ўтказиб турилади. Тошкент областидаги «Политотдел», Димитров номли ва Свердлов номли; Фарғона областидаги Димитров номли; Сурхондарё областидаги «Москва»; Хоразм областидаги Нариманов номли ва Охунбобоев номли; Жиззах областидаги «Москва» колхозларида, Тошкент областидаги «Ўзбекистон ССР беш йиллиги»; Андижон областидаги «Савай», Фарғона областидаги «Бешариқ» ва Сирдарё областидаги «Малик» совхозларида физкультура ҳаракатини ривожлантириш соҳасидаги иш тажрибасини ҳар томонлама маъқулласа арзийди.

Шу билан бирга, физкультура-спорт ишини йўлга қўйишда катта камчиликлар борлигини, унинг савияси ва кўлами ҳозирги замон талабларига, республикада мавжуд бўлган жуда катта имкониятларга мос эмаслигини эътироф қилмоқ керак.

Бир қанча корхоналарда физкультура-спорт ишлари ўз ҳолига ташлаб қўйилган. Бу гап, жумладан, «Алмаликсвинецстрой» трестига, Тошкентдаги «Учқун» фабрикасига, Намангандаги шойи ва костюмбоп газламалар комбинатига, Самарқанддаги кўн заводига, Қўқон ип йигириш-пайпоқ тўқиш комбинатига, Фарғона пиллакашлик фабрикасига тааллуқлидир. Қашқадарё область, Косон районидаги 13 колхоздан 12 тасида спорт иши олиб борилмаётир. Кўпгина корхоналарда ва муассасаларда ишлаб чиқариш гимнастикаси кенг кўламда ривожлантирилмаган.

Меҳнаткашлар истиқомат қиладиган жойларда физкультура иши суст ташкил этилган. Нукус, Урганч, Қаршидаги уй-жой кварталларида спорт майдончалари йўқ. Ҳолбуки, физкультура ва спорт масалалари билан жиддий шуғулланадиган жойларда яхши натижаларга ҳам эришилаётганлигини ўз тажрибамизда кўриб турибмизку, ахир. Чунончи, Ангрен ва Навоийда бир талай спорт иншоотлари барпо этилган. Ангрен партия, совет ва спорт ташкилотлари душхоналари ва методик кабинетлари бўлган иккита катта спорт зали, гимнастика, оғир атлетика, стол тенниси учун заллар, шахмат клуби, болалар учун иккита спорт клубини унчалик кўп чиқим қилмай вужудга келтиришга муваффақ бўлдилар.

Кўпгина партия, совет, касаба союз ва комсомол органлари физкультура ташкилотларининг фаолияти билан етарли равишда шуғулланмаётганликлари, физкультура ва спортни ривожлантириш тўғрисида доимий ғамхўрлик қилмаётганликлари сабабли оммавий-физкультура ишида катта камчиликлар учраб турибди.

Кейинги икки йил мобайнида Энергетика, Социал-таъминот, Гўшт-сут саноати, Алоқа министрликларининг коллегияларида ўзларига қарашли ташкилотларда ва умуман бутун тармоқда физкультуранинг аҳволи ва уни ривожлантириш масаласи бирон марта ҳам муҳокама қилинмади. Маҳаллий саноат, Тайёрлаш, Коммунал хўжалик, Молия, Озиқ-овқат саноати министрликларида, республика Госстройида эса физкультура ва спортни ривожлантиришга кўмаклашиш кенгашлари шу пайтгача ҳам тузилмаган.

Республикада спортнинг ҳамма турлари билан йил бўйи шуғулланиш мумкин. Спортнинг, аввало, гимнастика, енгил атлетика, сузиш, чанғи спорти, турли спорт ўйинларини оммавий равишда ривожлантириш учун қатъий чоралар кўрилиши лозим. Спортнинг миллий турларини ривожлантиришга алоҳида эътибор бериш керак.

Халқ маорифи органлари, ўқув юртларининг, комсомол ва физкультура ташкилотларининг раҳбарлари партия ва совет органлари раҳбарлигида ўқувчиларни ва студентларни жисмоний тарбиялашни яхшилаш юзасидан муайян иш қилдилар. Кейинги тўрт йил мобайнида республикада болалар, ўсмирлар учун 60 та спорт мактаби очилди, ўқув юртлари ҳузурида 600 тадан кўпроқ спорт зали ва бошқа иншоотлар қурилди. Шу давр ичида 716 нафар СССР спорт мастери ва мастерликка кандидат тайёрланди, бир миллиондан ортиқ йигит ва қиз разряд олди. Ҳолбуки кўпгина умумий таълим мактабларида, айниқса қишлоқлардаги мактабларда, ҳунар-техника билим юртларида таълим жараёни ўқувчиларга физкультурага оид зарур билимлар ва кўникмаларни сингдиришни таъмин этмайди. Баҳмал, Нурота, Бўка, Шуманай, Тахтакўпир районларида ўқувчиларни жисмоний жиҳатдан тарбиялаш иши қониқарсиз йўлга қўйилган.

Бизнинг бош вазифамиз — физкультура ҳаракатини оммавий ҳаракатдан умумхалқ ҳаракатига айлантиришдан иборат. «Меҳнатга ва СССР мудофаасига тайёр» Бутуниттифоқ физкультура комплекси бу муҳим проблемани ҳал этиш калитини беради. Шу вақт ичида республикада 1 миллион 145 минг киши ГТО значогини олди.

Аммо бу ишга ҳамма жойда ҳам лозим даражада ғамхўрлик қилинаётир, деб бўлмайди. Тошкент шаҳрида, Қорақалпоғистон АССРда, Тошкент, Қашқадарё ва Фарғона областларида ГТО нормаларини пропаганда қилиш ва топшириш иши айниқса қониқарсиз қўйилган.

Вазифа шундан иборатки, ГТО нормаларини топшириш ишини кескин активлаштириш, совет кишисининг меҳнатга ва мудофаага тайёрлигидан, унинг ҳар томонлама жисмоний камолотидан далолат берувчи значокни кўкрагига фахрланиб тақиб юриш ҳуқуқини имкони борича кўпроқ одам олишига эришиш керак.

Жисмоний тарбияда спортнинг ҳарбий-амалий турлари муҳим ўрин олади. Республикада спорт-техника клублари тармоғи 2 баравардан зиёд кўпайди, автомобиль, мотоцикл, ўқ отиш, радио спорти ва спортнинг бошқа амалий турлари машғулотлари ўтказиладиган бир қанча иншоотлар қурилди. Шу билан бирга, кўпгина корхоналарда, колхозлар, совхозларда ва ўқув юртларида спортнинг баъзи турлари етарли равишда жорий этилмаётир, энг оддий спорт майдончалари қурилмаётир. Спортнинг ҳарбий-амалий турларини ривожлантиришга, бу турларни имкони борича кўпроқ меҳнаткашлар, айниқса йигит ва қизлар эгаллаб олишларига алоҳида аҳамият бериш партия, совет, касаба союз ташкилотларининг, хўжалик раҳбарларининг, ДОСААФ ташкилотларининг бурчидир.

Биз оммавий спорт-физкультура ҳаракатини ҳар томонлама ривожлантириш билан бирга, Ўзбекистон спортчиларининг маҳоратини мунтазам равишда ошириш тўғрисида ҳам ғамхўрлик қилишимиз керак. 1973 йилнинг ўзида мамлакат чемпионатлари ва биринчиликларида, халқаро мусобақаларда Ўзбекистон спортчилари 26 та олтин, 30 та кумуш ва 19 та бронза медаль олдилар. Халқаро классдаги 5 спорт мастери ва 200 га яқин СССР спорт мастери, 6 мингдан ортиқ мастерликка кандидат ва биринчи разрядли спортчи, 447 минг оммавий разряддаги спортчи тайёрланди.

Аммо республикада кенг кўламдаги спортнинг даражаси ҳозирги замон талабларига тўла-тўкис жавоб бера олмайди, имкониятлардан орқада қолмоқда. СССР халқларининг сўнгги спартакиадасида республиканинг спорт делегацияси атиги ўн биринчи ўринни олди.

Олий малакадаги спортчиларни тайёрлашдаги катта-катта камчиликларнинг асосий сабаби шуки, республика Физкультура ва спорт комитети, жойлардаги физкультура ташкилотлари бу ишга дуруст эътибор бермаётирлар. «Меҳнат» жамиятидаги 600 га яқин тренер республиканинг терма командасига атиги 111 спортчини тайёрлаб берди.

Республика физкультура ва спорт комитети, кўнгилли жамиятларнинг советлари кенг кўламдаги спорт масалалари билан чуқур, малакали шуғулланаётганлари йўқ.

1975 йилда СССР халқлари VI спартакиадаси, 1976 йилда эса олимпия ўйинлари ўтказилади. Бу — физкультура ва спортни ривожлантиришдаги катта босқичлар бўлиб, шу сабабли уларга яхши тайёргарлик кўриш лозим.

1971 йилдан 1973 йилгача ўтган давр ичида республикада 18 та стадион, 506 та спорт зали, 67 та сузиш ҳавзаси, 235 та мерганлик тири қурилди. Анчагина спорт майдончалари ва бошқа иншоотлар кенг жамоатчиликнинг кучи билан ишга туширилди. Шу билан бирга, хусусан, Қорақалпоғистон АССРда, Қашқадарё областида, бир қанча район марказларида спорт иншоотларининг етишмаслиги сезилиб турибди.

Нукус, Гулистон, Қарши, Термизда янги иншоотлар қурилиши дуруст олиб борилмаётир. Тошкентдаги «Динамо», «Старт», «Локомотив» стадионларини, Бухородаги «Спартак» стадионини реконструкция қилиш чўзилиб кетди. Лойиҳалаш ташкилотларининг айби билан, маҳаллий Советлар ва буюртмачиларнинг сукунатли розилиги билан Тошкент, Олмалиқ, Фарғона, Самарқанд ва бошқа шаҳарлардаги кўпчилик катта уй-жой массивлари ва бутун-бутун микрорайонларда нормаларда кўзда тутилган спорт иншоотлари қурилмаётир. Лекин мавжуд спорт иншоотларидан ҳам баъзан қониқарсиз фойдаланилмоқда.

Комсомол ва физкультура органлари клублар, маданият уйлари, ёшларнинг ётоқхоналари ҳузурида, катта уйларнинг ҳовлиларида ва уй-жой массивларида волейбол, баскетбол, городки майдончаларини, гимнастика майдончаларини ҳашар усулида қуриш ишини кенг миқёсда ривожлантиришлари керак.

Республикада 12 мингдан ортиқ штатли физкультура ходими бор. Олий маълумотли мутахассислар салкам икки баравар кўпайди. Бироқ физкультура ходимлари кадрларини тайёрлаш, жой-жойига қўйиш ва тарбиялашда ҳамон катта камчиликлар ва нуқсонлар бор.

Шу билан бирга улар физкультура ва спортни ривожлантириш ишига жамоатчи активларни кенг миқёсда жалб қилишга алоҳида эътибор беришлари лозим.

Республикада физкультура ва спортнинг аҳволи ва уни янада ривожлантириш идеология ишининг шу соҳасида партия совет, касаба союз, комсомол ташкилотларининг раҳбарлик қилиш савиясига бевосита боғлиқ бўлади. Республика физкультура ва спорт комитети ҳамда унинг жойлардаги органлари, кўнгилли спорт жамиятларининг советлари ва тегишли идоралар бу ишда алоҳида роль ўйнашлари керак.

Ўзбекистон касаба союзлари республика Совети ва маҳаллий касаба союз ташкилотлари физкультура ва спортни ривожлантириш масалаларини активроқ ҳал қилиб беришлари керак. Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитети ёшлар ўртасида оммавий физкультура ва спорт ишининг аҳволи учун барча комсомол ташкилотларига талабчанликни ошириши керак.

Соғлиқни сақлаш министрлиги ва унинг жойлардаги органлари олдида катта вазифалар турибди. Улар медицина муассасаларининг даволаш, профилактика ишида физкультурадан кенг миқёсда фойдаланишлари, физкультура ва спорт билан шуғулланувчиларни врачлар томонидан контрол қилишни яхшилашлари керак.

Меҳнаткашлар ўртасида ва аввало истиқомат жойларида оммавий физкультурани ва соғломлаштириш ишини ривожлантиришда меҳнаткашлар депутатлари Советларининг ролини ошириш зарур. Куч-ғайратларни моҳирона мувофиқлаштириб бориш, жамоат, хўжалик ва давлат ташкилотларининг спорт базалари қурилишига ажратилган маблағларини бир жойга тўплаб ишлатиш — уларнинг бурчидир.

Республикамизда меҳнаткашларни жисмоний жиҳатдан тарбиялашга зўр эътибор бериб келаётган кўпгина партия ташкилотлари бор. Андижон область, Чирчиқ шаҳар, Шофиркон, Олтиариқ, Бағдод, Нарпай район партия ташкилотлари шулар жумласига киради.

Лекин ҳамма район партия комитетлари ва бошланғич партия ташкилотлари ҳам меҳнаткашларни жисмоний жиҳатдан тарбиялашга дуруст эътибор бераётирлар, деб бўлмайди. Сирдарё, Қашқадарё, Сурхондарё ва Хоразм областларида физкультура ҳаракатини ривожлантириш жуда орқада қолганлигини фақат шу билан изоҳлаш мумкин.

Область, шаҳар, район партия комитетларининг, бошланғич партия ташкилотларининг вазифаси шундан иборатки, улар физкультура ва спорт ҳаракатига раҳбарликни яхшилашлари, уни партия идеология ишининг ажралмас ва таркибий қисми деб билишлари керак.

Биз, — деди докладчи сўзининг охирида, — шонли санага — Ўзбекистон ССР билан Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллигига тайёргарлик кўрмоқдамиз. Ярим асрлик юбилейга тайёргарлик соҳасидаги бутун фаолиятимиз республикадаги бутун ғоявий ҳаётни, шу жумладан физкультура ва спортни янада активлаштиришга қаратилиши лозим.

Йиғилиш қатнашчилари сўзлаган нутқларнинг ҳаммаси республикада оммавий физкультура ва спорт ишлари савиясини янада ошириш ҳақидаги ғамхўрлик билан суғорилгандир.

Физкультура ва спорт ҳаракати идеология ишининг, меҳнаткашларни ғоявий-сиёсий тарбиялашнинг муҳим бўғини, деди Тошкент шаҳар партия комитетининг иккинчи секретари **К. П. Дудин.** Ҳозир партия ташкилоти ана шу соҳадаги ишнинг аҳволини яхшилаш учун бир қанча чоралар кўрмоқда. Район партия комитетлари ҳузурида жамоатчилик асосида ишлайдиган физкультура ва спорт бўлимлари ташкил қилинмоқда. Бу бўлимлар физкультура-спорт ишини тезроқ ва яхшироқ ривожлантиришда бошланғич партия ташкилотларига ва физкультура коллективларига ёрдам берадилар. Шаҳарда корхоналар, ташкилотлар ва муассасаларнинг маблағлари ҳисобига спорт иншоотларини қуришнинг уч йиллик плани ишлаб чиқилди. Тошкент комсомол-ёшлари аҳоли яшайдиган районларда, меҳнаткашларнинг ҳордиқ чиқариш зоналарида икки юзта оддий спорт майдончалари қуришга киришдилар.

Андижон областида мактаб ўқувчиларининг талай қисми физкультура билан мунтазам шуғулланишга жалб этилмаган. Кўпгина мактаблар спорт базаларига эга эмас. Андижон область партия комитетининг иккинчи секретари **Б. А. Красников** шу ҳақда гапириб, йиғилиш қатнашчиларининг диққат-эътиборини болалар спортини бутун чоралар билан ривожлантириш зарурлигига қаратди. Республикада бутун оммавий спорт ишининг тақдири оқибат-натижада ана шу болалар спорти даражасига боғлиқ. Область партия, совет ва жамоат ташкилотларининг раҳбарлари бундан ўзлари учун тегишли хулосаларни чиқарадилар. Малакали тренерларни, физкультура ўқитувчиларини тайёрлашни такомиллаштириш проблемаси Андижон учун ва бутун республика учун ғоят муҳимдир.

Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари **А. Ғониова** бундай деди: Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллигига тайёргарлик даврида автоном республикада спорт мусобақалари тез-тез ўтказиладиган бўлиб қолди. Ёшларнинг спартакиадалари ташкил қилинмоқда. Бироқ қўйилган вазифаларни бажариш учун етарли иш қилингани йўқ. Ўзбекистон касаба союзлари республика Совети, республиканинг бошқа ташкилотлари айниқса қишлоқ районларида спорт базаларини қуриш билан боғлиқ бўлган масалаларни яхшироқ ҳал этишлари лозим.

Ўзбекистон ССР маориф министри **С. Шермуҳамедов** ўз нутқида мактаблар ҳузурида спорт иншоотлари қуриш соҳасидаги камчиликларни бартараф қилиш зарурлиги тўғрисида гапирди. У айтдики, халқ маорифи ходимлари ўқувчиларни жисмоний тарбиялашни яхшилаш учун бутун кучларини сарфлайдилар.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги Физкультура ва спорт комитетининг раиси **Ғ. П. Пўлатов** оммавий физкультура ва спорт ишини ташкил қилиш, спорт кўрсаткичларини анчагина яхшилаш учун республика катта имкониятларга эга эканлигини бир қанча мисоллар асосида кўрсатиб берди. Кадрларнинг, шу жумладан спорт ходимларининг белгиланган тадбирларнинг амалга оширилиши учун масъулиятини ошириш ғоят муҳимдир.

Қуйи Чирчиқ районидаги «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» совхозининг директори **Ж. Х. Хоназаров** ўз кузатишларини йиғилиш қатнашчилари билан баҳам кўрди. Ишлаб чиқариш кўрсаткичлари юқори бўлган колхоз ва совхозларда, одатда, спорт иши ҳам яхши йўлга қўйилган бўлади. Ёшлар спорт билан қизиқиб шуғуллансалар, улар зўр ғайрат билан меҳнат қиладилар, интизомга риоя қиладилар. Кўп нарса хўжалик раҳбарига боғлиқ. Агар раҳбар ишга чинакам киришса, стадион ҳам, спорт зали ҳам, сузиш ҳавзаси ҳам бўлади, минг-минглаб физкультурачилар қоғозда эмас, балки спорт майдончаларида бўлади. «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» совхозидаги спорт секцияларида қарийб минг киши шуғулланмоқда. Совхоз ёшлари республиканинг спорт шарафини зўр маҳорат билан ҳимоя қилмоқдалар.

Комсомол оммавий физкультура ҳаракатининг жони ва тани бўлиши лозим, деб таъкидлади Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг биринчи секретари **Э. Ғ. Ғафуржонов.** Комсомол комитетлари физкультура ташкилотлари билан маҳкам алоқада иш кўрмаётганликлари, физкультурани ривожлантиришда етарли ташаббус кўрсатмаётганликлари учун республика комсомолининг XX съездида шу комитетлар шаънига танқидий фикрлар айтилди. Республика комсомоли Ўзбекистонда физкультура ҳаракати муваффақиятли ривожланиши учун иложи бўлган барча ишларни қилади.

Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган тренер **Б. А. Гранаткин** ўз нутқида республикада қобилиятли спортчилар борлигини таъкидлаб ўтди. Масъулиятли мусобақаларда бир қанча совринли ўринларни эгаллаган боксчилар, жумладан, муайян муваффақиятларга эришдилар. Спортнинг ўз резервлари борки, улардан тўла фойдаланиш керак. Тренерларга нисбатан талабчанликни ошириш, спорт базаларини такомиллаштириш — ана шу вазифани муваффақиятли ҳал қилиш шартларидан биридир.

Қизил Байроқ орденли Туркистон ҳарбий округи қўшинлари қўмондонининг ўринбосари генерал-майор **А. В. Богданов** ёшларни спорт билан чиниқтиришнинг муҳимлиги тўғрисида, армия бўлинмаларида спортга катта аҳамият берилаётганлиги ҳақида гапирди. У Туркистон округининг жангчилари СССР халқлари ёзги спартакиадасига зўр ғайрат билан тайёргарлик кўраётганликларини айтди.

Республика касаба союзлари, — деди Ўзбекистон касаба союзлари республика Советининг секретари **В. П. Кузьмин,** — физкультура ва спортни ривожлантириш учун ажратилаётган маблағларни йил сайин кўпайтирмоқдалар. Лекин шу нарсани тан олиш кераккки, баъзи касаба союз ташкилотлари ва кўнгилли спорт жамиятлари оммавий физкультура ишидаги камчиликларни тугатиш учун ҳали ҳам барча чораларни кўрмаяптилар. Нотиқ коллективларни социал ривожлантириш планларини тузган чоғда, ишлаб чиқариш гимнастикасини кенг жорий этиш, саломатлик группаларини ташкил қилиш, оммавий соғломлаштириш ва спорт тадбирларини амалга оширишни кўзда тутувчи бир қанча корхоналарнинг тажрибасига эътиборни жалб этди.

Ўзбекистон Давлат физкультура институтининг ректори **А. Х. Тўрахўжаев** ўз нутқида юксак малакали педагоглар, тренерлар ва юқори классли спортчилар тайёрлаш масалаларига батафсил тўхталиб ўтди. У спорт соҳасида илмий-тадқиқот ишларини такомиллаштиришни республика ташкилотлари ҳал қилиши лозим бўлган муҳим вазифалар қаторига киритди.

Йиғилишда СССР Министрлар Совети ҳузуридаги Физкультура ва спорт комитетининг раиси **С. П. Павлов** нутқ сўзлади.

КПСС Марказий Комитети, унинг Сиёсий бюроси, шахсан ўртоқ Леонид Ильич Брежнев деди у, мамлакатда физкультура ва спортни ривожлантириш тўғрисида ҳормай-толмай ғамхўрлик қилмоқдалар. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бу проблемаларга катта эътибор бермоқда. Шубҳа йўқки, физкультура ва спортни янада ривожлантириш билан боғлиқ бўлган масалаларнинг бундай ваколатли йиғилишда муҳокама қилиниши катта наф келтиради.

Нотиқ йиғилиш қатнашчиларини Совет Иттифоқида ва чет элларда спортни ривожлантиришнинг асосий йўналишлари билан таништирди, айрим шаҳарлар ва районларнинг тажрибасидан, шунингдек социалистик мамлакатлар практикасидан олинган бир қанча қизиқарли ва ибратли фактлар келтирди.

Масалан, Свердловскдаги «Уралмаш» заводида партия ташкилоти ва маъмуриятнинг ташаббуси билан ҳар қандай пойтахтнинг ҳавасини келтириши мумкин бўлган енгил атлетика манежи қурилди. Спортнинг аҳамиятини яхши тушунаётган раҳбарлар Ўзбекистонда ҳам кам эмас. Шу йиғилишда «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» совхозининг ҳамда бир қанча хўжаликлар ва корхоналарнинг яхши тажрибаси тўғрисида гап борганлиги тасодифий эмас.

Шу билан бирга Ўзбекистонда физкультура ҳаракати эга бўлган имкониятлардан ҳали ҳам етарли фойдаланилмаяпти. Спортчиларнинг маҳоратини ўстиришни таъминлаш, яхши спортчи ўринбосарларни тайёрлашни таъминлаш зарур. Бу соҳада умумий таълим мактаблари ҳам, спорт профилидаги мактаб-интернатлар ҳам кўп иш қилишлари мумкин.

Шу муносабат билан, жумладан, Тошкентда спорт мактаб интернатининг уч залли корпусини ва ҳавзаларини қуришни жадаллаштириш тўғрисида ғамхўрлик қилиш лозим. Бу ерда белгиланган қурилиш ишлари ҳажмининг фақат ярмигина бажарилмоқда. Ҳолбуки, «Главташкентстрой» сингари катта ташкилот учун бу иш унчалик қийинчилик туғдирмайди. Республика Маориф министрлиги ва бошқа идоралар спортчи ўринбосарлар тайёрлаш масаласига кўпроқ эътибор беришлари мумкин эди.

Шубҳа йўқки, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети билан республика ҳукуматининг тинмай қилаётган ғамхўрлиги республиканинг спорт ташкилотларига ўз олдиларига қўйилган барча вазифаларни муваффақиятли ҳал қилиш имконини беради.

Йиғилишда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюросининг аъзолари ва бюро аъзолигига кандидатлар И. Г. Анисимкин, С. Е. Белоножко, А. Д. Бесчастнов, И. Р. Қурбонов, В. Г. Ломоносов, Н. М. Матчонов, Т. Н. Осетров, Н. Маҳмудов, Г. М. Орлов, С. У. Султонова, А. А. Хўжаев, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари А. С. Абдалин, республика Министрлар Совети Раисининг ўринбосарлари Р. Ҳ. Абдуллаева, Қ. А. Аҳмедов, М. Т. Турсунов иштирок этдилар.

Республика партия активи йиғилиши қабул қилган резолюцияда Ўзбекистон партия, совет, касаба союз, комсомол, хўжалик ва физкультура ташкилотлари, спорт жамоатчилиги физкультура-спорт ишини тубдан яхшилаш ва уни КПСС XXIV съезди талаблари даражасига кўтариш учун барча ишларни қиладилар, деб қатъий ишонч билдирилди.

(ЎзТАГ).

ЭРТАГА—ГЕОЛОГЛАР КУНИ

ХАЗИНАЛАР КЎЗИНИ ОЧИБ...

ЎЗБЕКИСТОН ССР ГЕОЛОГИЯ МИНИСТРИ, ЛЕНИН МУКОФОТИ ЛАУРЕАТИ Х. Т. ТЎЛАГАНОВ «ТОШКЕНТ ОҚШОМИ» МУХБИРИ БИЛАН СУҲБАТДА

Республикамиз геологлари ўзларининг анъанавий байрамларига катта тўёналар билан келмоқдалар. Уларнинг ғайрат-шижоати туфайли республикамиз территориясида кўплаб ер ости хазиналари аниқланиб, фойдаланишга топширилди. Мамлакатимиз қудратини, халқ хўжалигимиз тараққиётини янада ошириш имконини берадиган қимматбаҳо хазиналарнинг кўзи очилди.

Республикамиз индустриясининг қудратини ҳозирги кунда унинг юздан ортиқ тармоғисиз тасаввур этиш қийин. Энергетика, химия, нефть, кўмир, газ, кон-руда, металлургия, машинасозлик ва бошқа саноат тармоқлари беқиёс юксалди. Бу тараққиётда Ўзбекистон геологларининг муносиб ҳиссаси борлигини таъкидлаш керак. Ҳозирги кунда Ангрен кўмири, Тошкент шифобахш минерал суви, Олмалиқ рангли металлургияси, Чимён нефти каби қатор ер ости хазиналаридан олинаётган бойликлар ижодкор геологларимиз номи билан боғлиқ.

Ўзбекистонда революцияга қадар фақат Шўрсув олтингугурти, Чимён нефтидан бошқа минерал хом ашё конлари деярли бўлмаган. Ҳозирги кунда республикамиз территориясида қазиб олинаётган ер ости конлари Менделеев жадвалидаги элементларнинг ярмидан ортиғини ташкил этади.

Республика геология хизматининг Совет ҳокимияти йилларида беқиёс даражада ўсиб улғайиши бевосита улуғ доҳий Владимир Ильич Ленин Декрети асосида Тошкентда Ўрта Осиё Давлат университетининг очилиши билан чамбарчас боғлиқдир. Маълумки, университетга юборилган рус олимлари ичида тажрибали ва ишбилармон геологлар ҳам бор эди. Улар фақат малакали геолог кадрлар тайёрлаш билан шуғулланиб қолмай, шу билан бир қаторда Ўзбекистондаги ер ости бойликларини қидириб топиш ва қазиб чиқаришни ташкил этишда ҳам катта ишлар қилдилар.

1926 йилда геология комитети ҳузурида Ўрта Осиё геология бўлими ташкил этилгач, республикамиз территориясида геология қидирув ишлари бошланди. Ўша йили Қалмоққирда мис-молибден кони топилди. Орадан бир йил ўтгач, Тошқозғанда графит, Оҳангарон дарёси воҳасида кўмир ва бошқа ер ости конлари очилди.

Тожикистон - Помир кон қидирув экспедициясининг ташкил этилиши Ўрта Осиёда, шу жумладан, Ўзбекистонда кўплаб конларнинг очилишига сабаб бўлди. 1938 йилда Ўзбекистон геология бошқармаси ва қатор ихтисослаштирилган трестлар ташкил этилди. Бу, кон қидирув ишларини авж олдириш имконини берди. Улуғ Ватан уруши йилларида Ўзбекистон контопарлари Ангрен ва Шарғунда битмас-туганмас кўмир конларининг запасларини аниқладилар ва тезкорлик билан уларни ишга туширдилар. Лангар, Қўйтош, Саргардон деган жойларда вольфрам конларини фойдаланишга топшириш ишлари ташкил этилди.

Урушдан кейинги тинч қурилиш йилларида Ўзбекистон геология хизмати янада зўр суръатлар билан тараққий этди. Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузурида геология ва ер ости бойликларини қўриқлаш бош бошқармаси ташкил этилиб, унга геология ишлаб чиқариш ташкилотлари бириктирилди. Шу тариқа, республикамизда ҳозирги замон фан-техникаси ютуқлари билан қуролланган юксак савиядаги геология хизмати вужудга келди.

Ўзбекистон геология хизмати шу кунда ўзининг қудратли моддий-техника базасига эга. Бу базада мукаммал машиналар, механизмлар, ускуналар, приборлар мавжуд. Унда иккита марказлаштирилган ва 24 та кўчма лабораториялар, иккита механика-ремонт заводи, иккита марказий ва 32 та механика устахоналари бор.

Ҳозирги пайтда республикамизда 70 дан зиёд нефть ва газ конлари топилиб, шундан 43 таси қайта ишлаш ва фойдаланиш учун топширилди. Энг фахрлиси шуки, Ўзбекистонда халқ хўжалигининг газ қазиб чиқариш саноатидек янги, муҳим тармоғи дунёга келди. Бу тармоқ фақат Ўрта Осиё республикаларинингина эмас, балки бутун мамлакатимиз ёқилғи балансининг янада ўсишини таъминлаяпти.

Нефть ва газ қидирувчилар пармалаш ишларида техника ва технологиядан фойдаланиш бўйича катта ишларни қилдилар. Фақат сўнгги ўн йил ичида қудуқларнинг ўртача чуқурлиги 1500 метрдан 3 минг метрга етди. Кейинги йилларда ишлаб чиқаришни максимал ихтисослаштириш амалга оширилмоқда. Нефть қудуқларини мустаҳкамлаш бўйича ихтисослаштирилган экспедициялар ташкил этилди. Пармалаш миноралари монтаж қилиш бўйича экспедиция «Каршинефтегазразведка» бошқармасида ташкил этилиб, у муваффақиятли иш олиб бормоқда.

Республикамиз ўзининг рангли металлургияси билан ҳам фахрланса арзийди. Ўзбекистон ҳозирги вақтда мамлакатимизга кўплаб мис, қўрғошин, рух, вольфрам концентрати ва бошқа қимматбаҳо рангли металлар етказиб бермоқда. Қўрғошин кон, Олтинтопган, Қалмоққир сингари конлардан сермаҳсул рудалар қазиб олинмоқда. Шулар асосида қўрғошин, руҳ ва мис саралаш фабрикалари, мис эритиш ва рух заводлари фойдаланишга топширилди. Бу корхоналар Олмалиқдаги кон-металлургия комбинатига бирлаштирилган. Республикамизда олтин қазиб чиқариш ҳам тез суръатлар билан ривожланиб бораяпти.

Ўзбекистон турли хил маъданлар ва химия хом ашёлари запасларига ҳам жуда бой. Республикамизда қазиб олинаётган минерал бўёқлар Совет Иттифоқининг 80 дан зиёд корхонасига жўнатилмоқда. Мамлакатимизда биринчи бўлиб республикамизда волластонит янги минерал хом ашёси топилди ва у безакли плиталар ишлаб чиқаришда қўл келяпти.

Серқуёш республикамиз территориясида бинокорлик материаллари конлари ҳам анчагина. Цемент хом ашёси конларидан 6 таси ишлаб турибди. 12 тадан зиёд мармар конида қидирув ишлари поёнига етказилди. Оқ, қора ва бошқа рангдаги қимматбаҳо мармарлар, қизил ва кулранг гранитлар, безакли тошлар қазиб олиниб, катта қурилишларда ишлатиляпти. Тошкент метроси қурилишида ҳам улардан кенг фойдаланилади.

Республика халқ хўжалигида ер ости сувларидан фойдаланиш катта аҳамиятга эга. Гидрогеологларимиз юздан зиёд фойдали ер ости сув запасларини ишга туширишди. Улардан қўриқ ва бўз ерларни ўзлаштиришда, даволаш мақсадларида ва ичимлик сифатида самарали фойдаланилмоқда.

Ўзбекистон кон қидирувчилари минерал хом ашё базасини келажакда янада ривожлантириш учун катта тадбирларни амалга оширмоқдалар. Қидирув ва тадқиқот ишлари янада такомиллашмоқда.

Партия ва ҳукуматимиз геологларимизнинг самарали ишларини ҳамиша муносиб тақдирлаб келмоқда. Министрлигимизга қарашли ташкилотларда 4 Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, 22 нафар Ленин орденли ишчи ва хизматчи фидокорона меҳнат қиляпти. Кўплаб илғорларимиз Октябрь Революцияси, Меҳнат Қизил Байроқ, «Ҳурмат белгиси» орденлари билан мукофотланган. 23 геологимиз Ленин, тўққиз контопаримиз СССР Давлат мукофотларининг лауреатларидир.

Тўққизинчи беш йилликнинг белгиловчи йилидаги вазифаларимиз янада улкан. Ишчи, инженер-техник ходимларимиз республикамиз олтин тўйига муносиб армуғонлар ҳозирлаш, кўплаб хазиналар очиш ҳамда уларни фойдаланишга топширишга бутун куч-ғайратларини сафарбар этадилар.

ШАНБА ОҚШОМИ

Санъат тарихидан

Натюрмортнинг автори ким?

Севастополдаги бадиий музейда XVII асрдаги Голландия рассомчилик санъатининг «Балиқлар ва катта қисқичбақа» деган асари сақланмоқда. Бу суратни узоқ вақтларгача номаълум устанинг мўйқаламига мансуб деб ҳисоблаб юрар эдилар.

Мой бўёқ билан ёғочга қилинган бу натюрморт музейга 1927 йилда хусусий тўпламдан келган эди. Орадан тўрт йил ўтгач унинг ҳақида «Бу иш Голландия йўналишидаги катта устанинг мўйқаламига мансуб. У 1642 йил билан саналанган. Лекин уста исм-фамилиясининг бош ҳарфларини шу вақтгача расшифровка қилишга эришиб бўлмаяпти» деб ёзиб қўйилди.

Ниҳоят музей илмий ходимлари номаълум рассомнинг сурати билан қизиқиб қолишди. Улар суратнинг тузилишида кўплаб балиқ овлашни кўрсатиш учун интилиш равшан кўзга ташланаётганини пайқадилар.

Санъатшунослар сурат муаллифи голландиялик рассомгина бўлиб қолмай Утрехт мактабига мансуб бўлган уста ҳамдир деган хулосага келишди.

«Балиқлар ва катта қисқичбақа» натюрмортини синчиклаб ўрганиш ва уни Австриядаги Флайшнер ҳамда Чехословакиядаги Мальман тўпламларидаги утрехтликларнинг асарлари билан таққослаб кўриш бу сурат Виллем Ормеа ва Адам Виллартс томонидан ишланган деб фараз қилиш имконини берди. Ленинграддаги Давлат Эрмитажининг катта илмий ходими, Голландия санъати соҳасида мутахассис Юрий Кузнецов ҳам Севастополь санъатшуносларининг бу хулосасини тасдиқлади. Бунинг устига тез орада рассомлар исм-фамилиясининг бош ҳарфларини расшифровка қилишга эришилди.

Сергей ШАНТИРЬ,
АПН мухбири.

Ғиёсиддин ЖАЗОИРИЙ.

Ўсимликлар тили

ЗАЪФАРОННИНГ ҲОСИЯТЛАРИ

Менинг форсча исмим «Баргимос»дир. Лекин, шу кунларда ҳамма мени «Заъфарон» деб атайди. Араблар эса «Ҳасод», «Сафрон» ва «Заъфарон» дейдилар. (русча «Шафран», ўзбекчада «Заъфарон» дейилади). «Заъфарон» Ўрта Осиёда қадимдан истеъмол қилиниб келинади. У дори сифатида бизнинг аптекаларда ҳам мавжуд.

Менинг асосий истеъмол қилинадиган қисмим гулимдаги ипга ўхшаш торлардир. Бу торлар гиёҳшунослар луғатида «калола» деб аталади. Менда ўзимга хос кучли ҳид, табиий атир, тахирроқ таъм ва бироз аччиқлик бор. Вужудимда ёғ, минерал тузлар, елим, ранг, атр ва бошқа бир неча хил доривор моддалар бор. Мени овқатга солиб ҳамда дори сифатида шундоқ ҳам истеъмол қиладилар.

Мен меъдага қувват бераман, йўтални қуваман. Мени қайнатиб ёки чой қилиб оғизга солинса, тиш оғриғини қолдираман, тишни қурт ейишдан асрайман, чиришини олдини оламан. Мен хурсанд қилувчи ва шодлик келтирувчиман. Атрим бадбўйликни йўқотади, асабларни ҳаракатга келтиради. Озон газига ўхшаш таъсирим бўлиб, кулгу келтиради.

Мен бешта сезги аъзосига куч бағишлайман, бодни кесаман, йирингга қаршилик кўрсатаман, сийдик ҳайдайман, жигарни қувватлантираман, қовиқ ва буйраклар ишини яхшилайман, юз рангини очаман. Мендан истеъмол қилиш туғишни осонлаштиради. Кўзга суркалса, кўзга жило беради, ёш оқишини— трахоманинг ва кўз ярасининг тузалишига ва қолдиришга кўмак қилади. Мени қайнатиб, бурунга томизилса, қаттиқ бош оғриғига қарши ва уйқусизликка қарши фойдалидир. Кўз устига суркалса, ёш оқишини ва қизаришини йўқотади.

Мендан ейиш микдори уч граммдан то беш граммгачадир.

Маҳмуд ҲАСАНОВ
тайёрлаган.

Оз-оз ўрганиб доно бўлур...

✦ Дунёда энг буюк одам мағлубларига ҳам ўзини севдирган одамдир.

✦ Саъий ва ҳаракат инсоннинг ягона тасаллигоҳидир.

✦ Бузуқ аҳлоқ қутулиш қийин бўлган қайғу-ҳасратни вужудга келтиради.

✦ Инсон ҳайру-эҳсон қилиш билан йўқчиликка тушмайди, эгри қўллик ва хиёнат уни бойитмайди, сохта саодат ақллантирмайди.

✦ Ҳар ким насиҳат олишни ёки насиҳат қилишни истайди-ю, фақат оз кишигина насиҳатни қабул қилади.

✦ Адаб ақлнинг ташқи суратидир.

✦ Жоҳиллик билан қилинган иш яхши натижа бермайди, гумон билан қилинган иш эса, хавф-хатарлидир.

✦ Ярамас, фосиқ одамлар билан суҳбатдош бўлиш— илонни асрашга ўхшайди. Илон ҳар қанча асралса ҳам заҳари ва зиёни камаймайди. балки кўпаяди. Донолар билан суҳбатдошлик аттор дўконини эслатади. Аттор дўкони доимо димоғни хўшбўй қилади.

✦ Афлотун Ҳаким айтади:

— Яхшилик қилиш учун ранж, машаққат чексангиз, уни машаққат деб билманг, яхшилик деб билинг, ёмонлик қилишдан лаззат олсангиз, уни лаззат деб билмангиз, ёмонлик деб билинг. Бирор иш тўғрисида бир-бирига даъво қилиб ҳузурингизга келган икки кишининг сўзларини яхшилаб тингланг, атрофлича муҳокамадан кейин ҳукм қилинг.

✦ Бир донишманд айтади:

— Хасисни тарбиялайман, деб уриниш. обрўни тўкиш, ип учини йўқотиш, зар-зеварни тупроққа ташлаш демакдир. Бадбахт киши тадбир ва тафаккур қилмасдан туриб ишга киришади, ишининг оқибати нима бўлишидан ғофил қолади.

✦ Шайх Саъдий айтади:

— Сен отангга нима яхшилик қилдингки, шундай яхшиликни ўғлингдан кутасан!

Шайх Саъдий деганидек, ҳар ким ота-онасига қандай муомалада бўлса, шундай муомалани ўз фарзандидан кўради.

✦ Муҳйиддин ибн Арабий айтади:

— Нодон кишига итоат қилмасангиз, ҳеч вақт пушаймон емайсиз. Сийрати (ички олами) бузуқ бўлган одам дунёда роҳатда яшай олмайди. Феъли-хулқи тор бўлган одамнинг ризқи ҳам тор бўлади. Халққа фойдаси тегмаган олимнинг илми билан фойдасиз даво — иккиси бир ҳукмдадир.

✦ Алишер Навоий айтади:

— Ишда ошиққан кўп тойилади, кўп тойилган кўп йиқилади. Ишда ошиқмоқ— ёш ўғлонлар иши, сабр билан иш қилмоқ — тажрибали улуғ кишилар ишидир.

Байт:

Ҳар кимсаки айламас
ошиқмоқни хаёл,
Япроқни ипак қилур. чечак
баргини бол.

✦ Бир донишманднинг шогирди устодидан: «Қандай одамни донолардан ҳам доно ва қандай одамни бойлардан ҳам бой одам дейиш мумкин?»— деб сўради.

Устоди айтди:

— Камтар одамни — доноларнинг доноси, қаноат занжирини нафс бўйнига солган одамни бойлар бойи дейиш мумкин.

Шогирди яна сўради: «Қандай одамни нодонлардан ҳам нодон деб айтилади? Қандай одам хорлардан ҳам хор ва қандай одам дарвешлардан ҳам дарвеш бўлади?»

Устоди жавоб берди:

— Кеккайган одам — нодонлардан ҳам нодон, беадаб-хорлардан ҳам хор, ҳасадчи ва қаноатсиз одам эса, дарвешлардан ҳам дарвешдир.

✦ Шоир Сўфи Аллоёр айтади:

Ҳама одамга сен яхши қилиқ
қил,
Тилингни хуш, чиройингни
илиқ қил!

✦ Ҳасадчи киши бошқаларнинг бахт-саодатини кўролмайди. Ҳасадининг зўрлигидан бировга озор етказиш учун ҳатто ўзини қурбон қилишга ҳам тайёр бўлади.

Бунга бир мисол:

Қадим замонда Бағдод шаҳрида истиқомат қилган хасис ва ҳасад дардига мубтало бўлган бир бойнинг ахлоқли, тарбияли ва халқ қошида иззат ва ҳурматга эга бўлган, турмуши фаровонлик билан ўтиб турган бир қўшниси бор эди. Ҳасадчи бой бунга асло чидолмасди, қўшнисининг обрўсини тўкишга, халқ кўзидан уни туширишга ҳар қанча ҳаракат қилса ҳам муддаосига етолмасди.

У замонларда қул, чўри сотиш каби ярамас бир одат давом этарди. Ҳасадчи бой ҳасадига чидолмай, бир қул сотиб олди. Бир неча вақт уни тарбиялади. Бир кун қулини чақириб олиб айтди:

— Биласанми, мен сени сотиб олиб нима мақсад учун тарбия қилиб турибман? Шу мақсадимни рўёбга чиқарсанг, сени озод қиламан, бунинг устига кўп олтин бераман, бошқа шаҳарга бориб роҳатда умр кечирасан.

Қул хожасининг хизматини сўзсиз бажаришга тайёр эканини билдирди. Қулининг сўзларини эшитиб, бой жуда ҳам хурсанд бўлиб. дилидагини унга ошкор қилди:

— Мана шу қўшнимизнинг фаровон турмуши, халқ қошидаги обрў, иззат ва ҳурматини ҳеч кўролмайман, бутун вужудим ҳасад ўтида ёниб туради. Қўшнимни халқ кўзидан тушириш учун ҳар қанча уринсам ҳам фойдасиз бўлиб чиқди. Энди мана шу биргина чора қолди: шу бугун кечаси иккимиз қўшнимиз томига чиқайлик. У ерда сен мени ўлдир, эртаси кун менинг жасадим қўшни томида топилгандан кейин, қўшнимни албатта қамайдилар, халқ ундан нафрат қилади. Шу билан, ундан ўч оламан. Мана, сенга қулликдан озодлик қоғози, мана бу олтинларни ол, бошқа шаҳарга жўнаб кет.

Қул хожасидан бу аҳмоқона сўзларни эшитиб ҳайратда қолди:

— Ахир, бу қандай тадбир? Ўлганингиздан кейин қўшнингизнинг обрўси тушиши ёки тушмаслигидан сизга нима фойда? Ақлли одам бундай аҳмоқликка рози бўлмайди,— деб ҳар қанча насиҳат қилса ҳам, буни бой қабул қилмади. Қул нонлож бўлиб уни қўшни томида ўлдирди, ўзи бошқа шаҳарга жўнаб кетди.

Эртаси куни бу воқеа сабабли халқ орасида ғавғо кўтарилди. Шаҳар бошлиғи етиб келиб, бечора қўшнини қамаб зиндонга ташлади.

Қўшнининг жинояти қатъий далиллар билан исбот бўлмагани учун, унга жазо бериш кечиктирилди, текширишга киришдилар. Бойнинг бошқа бир қўшниси зарур бир иш билан қул турган шаҳарга борган эди. У ерда тасодифан қулга учраб қолди. У билан ҳол-аҳвол сўрашгандан сўнг, бойни қўшни томида кимдир биров ўлдириб кетганини сўзлади. Қул кулиб:

— Бу ишда у покиза қўшнининг ҳеч бир айби йўқ. У хасис. ҳасадчи бойни унинг ўз розилиги, қистови билан мен ўлдирдим, —деб ҳамма воқеани бирма-бир баён қилди.

Иккинчи қўшни қулнинг сўзларига бир неча кишини гувоҳлантириб, ўз шаҳрига қайтди. Дарров шаҳар бошлиғига бориб воқеани баён қилди, гувоҳларни кўрсатди. Шаҳар бошлиғи яхши текширгандан сўнг, қўшнини айбсиз топиб озод қилди. Шундай қилиб, маълун, ҳасадчи бой ҳасад қурбони бўлиб кетди.

✦ Арасту Ҳакимдан —«Ҳасадчининг қайғуси нега қаттиқ бўлади?»— деб сўрадилар.

Арасту айтди:

— Чунки у дунё қайғуларидан ўз насибасини олиб туради.

✦ Афлотун Ҳакимдан:

— Ҳасадчи одамдан кандай қилиб ўч олиш мумкин?— деб сўрадилар...

Афлотун айтди:

— Ўз фазилатингизни оширсангиз, ҳасадчидан ўч олган бўласиз.

Ш. ЗУННУН тайёрлаган.

120 ЙИЛЛИК МЕҲНАТДАН СЎНГ— ПЕНСИЯГА

Озарбайжондаги Тиккёвон қишлоғилик колхозчи чўпон Мажид Оғаев 120 йил меҳнат қилгандан сўнг пенсияга чиқди.

Ҳозир Оғаев республикадаги энг кекса кишидир. Унинг ёши 139 да. Бироқ, ёши жуда улуғ бўлишига қарамасдан, у жуда соғлом, қотма, ҳаракатчан, яхши кўради.

Афтидан юз йилдан кўпроқ вақт мобайнида чекиш (у ўткир тамаки чекади, уни ўзи ўстиради) чўпоннинг соғлиғига таъсир қилмабди. Мажид Оғаев мутлақо вино ичмайди. Мўйсафиднинг овқат рациони шу ердаги кишиларники сингаридир: у ўсимликдан ва сутдан қилинган овқатларни истеъмол қилади, гўштни — анча меъёрида ейди.

Оғаевнинг оиласи — болалар, набиралар, эваралар, чеваралар — жами 151 кишидан иборат. Фақат унинг бир қизи Қизбожида 11 фарзанд бор. Мажид Оғаев бундан 70 йил аввал хотинидан айрилиб, кейин бир йил ўтгач, иккинчи марта уйланган. Унинг ҳозирги хотини Коназиз 83 ёшда.

Мажид Оғаев — Тиккёвонда 100 дан ошган ягона киши эмас. Толиш тоғида, денгиз сатҳидан 1750 метр баландда жойлашган бу қишлоқда 100 ёшдан ошган яна 7 киши: икки эркак ва беш аёл яшайди.

Валерий ГРИГОРЬЕВ,
АПН мухбири.

Хиёбондаги хаёллар.

С. Маҳкамов фотоэтюди.

Табиат ва инсон

МИНГ ЙИЛЛИК АРЧА

Тожикистондаги Оржоникидзеобод ўрмон хўжалигининг кекса ходими Ашур Раҳимов Ҳисор тоғ тизмасининг жанубий ён бағридаги япроқ дарасининг хилват жойидан минг йиллик арчани (Осиёдаги игнабарг дарахтлар хилидан) топди. Бу дарахтнинг узунлиги 34 метр, йўғонлиги қарийб тўрт метрдир.

Бу улкан арча одам чиқиши қийин бўлган тик қояда ўсяпти. Арча остидан заранг дарахти, дўлана, наъматак паноҳ топган.

Арча — Тожикистондаги игнабаргли дарахтларнинг бирдан-бир вакили бўлиб 150 минг гектар майдонни эгаллаган. Бу Ўрта Осиёдаги Осиё игнабаргли дарахтлар эгаллаган майдоннинг учдан бир қисмига тенгдир. Тоғда денгиз сатҳидан 1800—2000 метр баландликда ўсган 400—700 ёшли дарахтлар тез-тез учраб турадн. Ашур Раҳимовнинг бу топилмаси эса якка-ю-ягона дарахтдир.

— Тоғларда арчанинг аҳамияти ғоят катта,— деди Помир биология институтининг директори Худоёр Юсуфбеков ТАСС мухбирига.— Арча экилган зоналарда сув ерга жуда чуқур сингиб боради, тўпланади ва тупроқ эрозиясининг олдини олади.

Арча ўзига хос ҳаво фильтри бўлиб ҳам хизмат қилади. Бир гектар арчазордан чиққан учиб юрувчи модда-фитонцидларнинг кучи катта шаҳар устида ҳаво океанидаги микробларни йўқ қилишга етади. Арча барглари хушбўй моддага бой бўлиб, шифобахш хусусиятга эгадир.

(ТАСС мухбири).

Душанбе.

Новдаларни безаб ғунчалар,
Тонгда айтди ҳаёт отини.

Ю. Бутусов фотоэтюди.

ДОНОЛАР ДЎСТЛИК ҲАҚИДА

⊙ ... Мен ғоят озчилик билан дўстлашаман-у, лекин бу дўстликни жуда қадрлайман.

К. МАРКС.

⊙ Ҳар ким дўстлари олдида қанча қадр-қимматн борлигини бир синаб кўрса бўларди. Шундай қилинса, дўстлар ундан ҳадеб жудо бўлавермас эди.

СУҚРОТ.

⊙ Дўстим душман билан ўтирмиш бисёр,
Энди ўтирмайман у билан зинҳор.

Ибн СИНО.

⊙ Оқибатсиз кўп дўстлардан кўра, бир қадрдон орттирган маъқул.

АНАХАРСИС.

⊙ Дўстлар ҳақида улар ҳузурида эмас, балки йўқ вақтларида ҳам ўйлаш керак.

ФЕЛЕС.

⊙ Жаҳонда ўз дўстларини танимаган кимса, жаҳонга танилишга нолойиқдир.

И. ГЁТЕ.

ҚУВНОҚ САТРЛАР

Бошлиқ секретаридан сўради:

— Столнинг устидаги чангларни нега артдингиз? Мен неча унга бир нечта телефон номерини ёзиб қўйгандим.

* * *

Хотин эридан сўради:

— Пьер, сен мени севасанми?

— Қисқа қил! Сенга нима олиб берай?

* * *

Полиция хонасига келган киши деди:

— Кечирасиз, хотинимни йўқотиб қўйганим тўғрисида хабар бермоқчи эдим.

— Ундай бўлса, хотинингизнинг белгиларини мана бу қоғозга ёзиб беринг.

— Яхши, лекин битта шартим бор, хотиним топилгандан кейин, бу қоғозни унга кўрсатмаслигингиз керак.

Б. Ҳидоятов таржимаси.

Ҳар тўғрида

КОЛУМБНИНГ РАДИОСИ

Бир ҳазилкаш Нью-Иорк газетасига шундай эълон чиқарди: «Шахсан Христофор Колумбга тегишли, менга мерос қолган радиоприёмникни сотаман». Кўп ўтмай, йигирма етти киши бу «тарихий ёдгорликни» сотиб олиш ниятида эканлигини айтди.

БУ АФСОНА ЭМАС

Польшанинг Лабишин шаҳарчасида салбчиларни тор-мор қилган поляк қироли Владислав Ягелло томонидан экилган эман дарахти бор. Бу афсона эмас, бошқа «қирол» дарахтларидан фарқли ўлароқ Лабишиндаги эманнинг аниқ метрикаси бор. Шаҳарча бутхонаси архивида бу дарахтни Владислав Ягелло 1410 йил 3 ноябрда экканлиги тўғрисидаги ёзув сақланиб қолган.

НОИЛОЖ ЭСНОҚЧИЛАР

Одатда, тепса-тебранмас кишиларни эсноқчи дейишади. Япон олимлари эса, бу тўғрида бошқача фикрдалар. Уларнинг фикрича, эснаш мия ишини кучайтириб, меҳнат унумини оширар экан. Японияниңг транзистор ишлаб чиқарадиган жуда кўп заводларида ҳар ўн беш минутда ўттиз секундлик танаффус жорий қилинган. Бу пайтда йиғувчи аёллар қўлларини юқорига кўтариб, команда билан эснайдилар. Завод раҳбарларининг айтишича, йиғувчиларнинг меҳнат унуми анча ошган.

В. Йўлдошев
тўплаган.

Наврўз таомлари

СУМАЛАК САЙЛИ

МАЪЛУМКИ, наврўзи олам бир ой давом этадиган қатор сайллар: наврўз, гули сурх (лола сайли), қўшчи оши, қизлар мажлиси, дала сайли, сумалак сайли кабиларнинг муштараклигидан иборатдир.

Сумалак сайли наврўзга алоқадорлиги шундаки, бу ҳам йилда бир марта— мартнинг навбаҳорида, иккинчи декадасидан апрелнинг ўрталаридаги вақт ичида тайёрланади. Наврўз ҳам худди шу фаслда ўтади. Сумалакни баҳордан бошқа фаслда тайёрлаб бўлмайди, сабаби буғдой донининг униб чиқиши (яровизация) учун зарур бўлган ҳаво ҳароратининг мўътадиллиги (15—25 даража)дир. Бундан совуқ бўлса, дон кўкармайди, иссиқ бўлса сумалак еб бўлмайдиган даражада тахир бўлиб қолади.

Сумалак ўзбек, тожик, қирғиз, озарбайжон, афғон ва эрон халқларидагина мавжуд холос.

Хўш, сумалак сайли нима? Бу — деҳқончилик ишларини бошлашдан олдин экиладиган буғдойнинг бир қисмини харифона усулида тўплаб ундириб, майсасидан киселсимон овқат тайёрлашга бағишланган оммавий анъана сайлидир. Бунда барча қариялар, ёшлар, аёллар, эркаклар иштирок этади. Буғдой униб чиққунча бир ҳафта вақт, уни пиширгунча бир сутка вақт талаб этилгани учун барча шу таомни тайёрлашга ё масаллиқ билан, ё меҳнати билан ўз ҳиссасини қўшган ва сумалак тайёрланаётган хонадон тўйдек йиғин ҳамда ўйин-кулги билан обод бўлган.

Сумалак шифобахш таомдир. Олимларнинг аниқлашича, ушбу таом таркибида оқсил, карамелга айланган шакар моддаси, витаминлар ва жуда кўп миқдорда аскарбин кислотаси (С витамини) бор экан. Яна энг шифобахш ғаниматлардан токоферол, яъни Е. витамини ҳам бўлиб, бу нимранг, ёғсимон модда кампуштлик касалига даволиги эндиликда бизга маълум. Худди женшен таркибидаги Е витамини сумалакда ҳам бор экан. Оқсил ва шакар моддалари тўйдириш хусусиятига эга. Аммо С витамини қон босимини пасайтиради. атеросклерозни даволайди, яхши ухлатади ва асабларга ором беради.

Сумалакни тайёрлашга кўп вақт сарфлангани учун 1—2 порция тайёрлаш мантиққа мувофиқ эмас. Шунинг учун кўпроқ пиширилади ва тайёрлашни билмаганларга ҳам улашилади. Масалан, 50 киши тўядиган сумалак тайёрлаш учун 3 килограмм қайроқи буғдой олинади ва ювиб уч кун ивитиб қўйилади. Буғдой бўртгач суви тўкиб ташланади-да, тахтага қалинлигини 1—1,5 сантиметрлик қилиб ёйилади. Юзига дона ёпиб, ёруғ, аммо қуёш тушмайдиган жойга қўйилади. Ҳар куни эрталаб буғдойга тиниқ сув севалаб турилади. 3—4 кунда томир отиб майса униб чиқади-да, томирлари бир-бирига чирмашиб торфсимон яхлит масса ҳосил бўлади. Майсасининг бўйи гугурт чўпидек бўлганда ўсимтани томир-помири билан 10—15 сантиметрлик қилиб кесиб олинади ва янчилади. Яхшиси мясорубкадан чиқарган маъқул. Янчилган массани тоғарачага солиб, сув қуйилади ва қўл билан эзиб, сўнг докадан ўтказиб сузилади. Ҳосил бўлган сутранг шарбат сузилган идишда қолади, тулупини яна тоғарачага солиб сув қуйилади, яна эзиб сузилади. Шарбати иккинчи идишга олинади. Тулупини сув қўшиб учинчи бор сузилади. Ҳар сафар ҳосил бўлган шарбат алоҳида-алоҳида идишга олинади. Дош қозонда 5 кило пахта мойини яхши доғлаб сўнг совутилади. Ёғга 12 килограмм оқ буғдой уни билан ҳалиги биринчи сузишда ҳосил бўлган шарбат солиниб аталанади, қумоқ-қумоқларини ёғоч чўмич билан эзилади. Кейин баланд олов ёқиб қайнатилади. Тагига олиб кетмасин учун данакдек келадиган 30—40 та силлиқ тош солинади ва ёғоч куракча билан доим кавлаб турилади. Бироз қуйила бошлаганда иккинчи сузилган шарватни қуйиб, яна қайнатилаверади. Яна қуйила бошлаганда учинчи сузилган шарват қуйилади. Шундай қилиб, буни 10—12 соат давомида қайнатиш ва бетўхтов кавлаб туриш зарур. Тайёр сумалак янғоқ-ёнғоқ бўлиб қайнайди, қуюқлиги аталадан қуюқроқ, туси оч жигарранг, мазаси ширин бўлади. Агар татиб кўрилганда ачимлироқ ёки тахир таъм бўлса, у холда сув қўшиб яна қуйилгунча қайнатиш зарур бўлади.

Сумалак тайёр бўлганда қозонни оловдан олинади ва димлаб 3—4 соат тобини чиқариш керак, сўнг истеъмолга тортилади.

Сумалак тайёрлаш технологик жиҳатдан жуда мураккаб ва кўп вақт талаб этадиган бўлиб, пишириш эрталаб бошланган бўлса, эртаси куни эрталаб нонуштага улашиш мумкин.

Сумалакни сирланган идишларга солиб, усти ёпилган ҳолда салқин жойларда ва холодильникда 3—4 кунгача сақласа бўлади.

Карим МАҲМУДОВ.

ОРОМГОҲ

Октябрь районидаги Бешқайрағоч массивининг «Тўқимачи» кўчасида, 8-трамвай охири бекатида, майдон текисланиб, боғ барпо этилди. Бу ерда 2000 дона мевали ва гул кўчатлари ўтқазилди. Боғга тажрибали боғбон Иброҳим Акромов миришкорлик қилмоқда. Дов-дарахтлар вояга етгач бу ер массивнинг энг хушманзара жойларидан бирига айланади.

Ў. КАРИМОВ.

Рассом табассуми

—Шу гайкани қандай ясаганингизни сўзлаб беринг.

КЕЛИН:— фартуғинг жуда ярашибди, жонгинам, яхшиям сенга теккан эканман.

С. Емгирчиев расмлари.

УЙ БЕКАЛАРИГА МАСЛАҲАТЛАР

Жилоланган столингизга тасодифан сиёҳ томган бўлса, хафа бўлман. Уни ҳўллаб, ўқувчиларнинг қалам ўчирадиган резинкаси билан ўчирсангиз сиёҳ доғи қолмайди.

* * *

Сирланган идишингиз кўп вақтдан бери фойдаланмасдан ўз кўринишини йўқотган бўлса, уни персоль билан ювинг. Идишни иссиқ сув билан тўлдириб, битта таблетка (ёки бир чой қошиғида (персольни) солиб, бир соат мобайнида қайнатинг. Шундан сўнг иссиқ сув билан ювинг. У олдинги ҳолига қайтади.

* * *

Агар керамика вазангиздан сув оқаётган бўлса, унинг ичига озгина лак томизиб, мўй қалам билан уни ён атрофига суринг. Шунда керамикали вазангиз сув ўтказмайдиган бўлади.

* * *

Гулли линолиумни совунли илиқ сувда ювсангиз яхши тозаланади ва гули ярқирайди

* * *

Никелли буюмларни— кастрюлка, қошиқ, вилкаларни туз аралаштирилган сирка билан ювсангиз, ниҳоятда тоза бўлади.

* * *

Дазмолнинг уст томонига кўпинча крахмал ўтириб қолади. Уни пичоқ билан қиргандан кўра, майда тузни латтага ботириб артиб ташласангиз, топ-тоза бўлади.

● Эртага — жаҳон саломатлик куни

Семашко номли поликлиника шифокорлари аҳолига намунали хизмат кўрсатмоқда.
СУРАТДА: ревматология бўлими мудири Т. В. Толкочёва ва Жамила Саидовалар беморни қабул қилишмоқда.
Ю. Бутусов фотоси.

«Сифатли овқат—танга қувват»

ХАР ЙИЛИ 7 апрелда ер юзи халқлари «Жаҳон саломатлик куни»ни нишонлайдилар.

«Жаҳон саломатлик куни» ҳар йили бирор ҳастаэликнинг олдини олишга бағишланиб, турли шиор остида ўтади. Медицина ходимлари бу йил «Жаҳон саломатлик куни»ни «Сифатли овқат — танга қувват» деган шиор остида кутиб олмоқдалар.

«Сифатли овқат — танга қувват» деганда, албатта катталар билан бир қаторда, айниқса, ёш болаларни рационал ва сифатли овқатлантиришга алоҳида эътибор бериш ва уларнинг соғлиғини мустаҳкамлаш назарда тутилади.

Маълумки, инсоннинг бутун ҳаёти овқатланиш билан узвий боғланган. Агар барча ёшдаги кишилар маълум тартибда овқатланса ва тегишли қоидаларига риоя қилинса, танда модда алмашинуви тўғри боради. Натижада, киши узоқ умр кўришига ва унумли меҳнат қилишига шароит туғилади.

Инсон организмининг иммунобиологик хусусиятлари, жисмоний ва ақлий фаолияти, иш қобилияти ва меҳнат унумдорлиги, сиҳат-саломатлик кўрсаткичлари, узоқ умр кўриши кўп жиҳатдан кишининг қанчалик тўғри овқатланишига боғлиқдир.

Халқ хўжалиги планли равишда олиб борилаётган бизнинг мамлакатимизда аҳоли истеъмол қиладиган озиқ-овқатларнинг турини ғарбиб туриши илмулар талабига мувофиқ равишда келиб чиқади. Партия ва ҳукуматимиз аҳоли истеъмол қиладиган озиқ-овқат маҳсулотлари илмий равишда асослаб берилган овқатланиш нормаларидан келиб чиқадиган даражада бўлишига эришишни ўз олдига вазифа қилиб қўйган.

Шуни ҳам айтиб ўтиш керакки, мактабгача ёшдаги болалар, ўқувчилар ҳам, беморларнинг пархез таоми ҳам ҳозирги замон тавсияларида тегишли овқатланиш принциплари асосланади. Бу деган сўз, рационда озиқ-овқат моддаларнинг миқдор ва сифат жиҳатидан нисбати конкрет меҳнат, турмуш ва иқлим шароитида организмнинг жисмоний эҳтиёжига мувофиқ ҳолда бўлиши керак, деган маънони англатади. Нисбатланган озиқ-овқат айрим кишиларнинг шахсий хусусиятига ва эҳтиёжига энг яхши йўсинда мувофиқ келадиган озиқ-овқат, демак сўздир.

Озиқ-овқат гигиенаси билан шуғулланувчи медик олимлармиз бир қанча масалалар бўйича кенг доирада илмий тадқиқотлар олиб бордилар. Жумладан, овқатланиш маданияти ва озиқ-овқатларнинг тайёрлаш усуллари, тушлик овқат ва кечки овқатга гигиеник жиҳатдан характеристика бериш: озиқ-овқат экономикаси: овқат тайёрлаш техникаси; маҳсулотларни чиқарилишда ишлаб чиқариш; баъзи таомларни тайёрлаш технологияси: маҳсулотларни сақлаш қоидалари: уй шароитида консерва тайёрлаш, яъни тузлаш, ачитилган зиравор кўшиб сиркалаш: озиқ-овқат эстетикаси: овқатланиш қоидалари; овқатланишнинг санитария-гигиена қоидалари, шу жумладан, овқатдан заҳарланишнинг олдини олиш чора-тадбирлари ва бошқалардир.

Организмнинг гармоник равишда ривожланиши узоқ яшашнинг энг яхши омилидир. Шунинг учун ҳам, бизнинг шароимизда меҳнат саройлари, стадионлар, клублар, маданият ва истироҳат боғлари, умумий овқатланиш корхоналари кенг қулоч ёйган. Спорт, туризм, физкультура машқлари билан шуғулланиш учун барча шароитлар яратиб берилган. Мана шу имкониятлардан оқилона ва мунтазам фойдаланиш соғлиқни мустаҳкамлайди ва умрни узайтиради.

Ҳеч шубҳа йўқки, Ўзбекистон медицина ходимлари халқимиз соғлиғини сақлаш йўлида КПСС XXIV съезди қарорлари асосида қўйилган улуғвор вазифаларни бажариш учун ўзларининг бутун куч-қувватларини, тажриба ва билимларини аямай сарфлайдилар.

Шаҳар соғлиқни сақлаш бўлими барча медицина ходимларини «Жаҳон саломатлиги куни» билан қизғин табриклайди.

Ҳ. МАҲМУДОВ,
шаҳар соғлиқни сақлаш бўлими мудири.

Иқлим шароити

Кишининг сиҳат-саломат ва бақувват бўлиши кўп жиҳатдан тўғри овқатланишига боғлиқ. Истеъмол қилинадиган овқат миқдори кишининг ёшига, вазнига, меҳнатининг оғир-енгиллигига, у яшайдиган жойдаги иқлим шароитига қараб ҳар хил бўлади.

Иқлим шароитининг кишиларнинг овқатланишига таъсир этиши ҳам катта аҳамиятга эга. Баҳордан бошлаб ҳаво анча иссиқ бўлади. Айниқса, ёзда ҳаво ҳарорати кўтарилиб кетиб, намлиги пасайди — ҳаво анчагина қуруқлашиб қолади, шамол ҳам кам эсади. Бундай иқлим шароити кишиларнинг тана фаолиятига таъсир этмасдан қолмайди, албатта.

Иссиқ иқлим организмда модда алмашинувининг бирмоз пасайишига ва ҳар хил аъзоларнинг бажарадиган ишига анчагина таъсир қилади, чунки тана фаолияти, ундаги модда алмашуви фақат керакли миқдордаги овқат моддаларнинг истеъмол этганлигагина тўғри боради.

Одам организми ва уни ташкил этувчи тўқима-ҳужайралар оқсил моддаси, мой, карбон сув, минерал тузлар, витаминлар ва бошқа ҳар хил мураккаб органик моддалардан иборат. Буларнинг бир қисми танада модда алмашуви вақтида сарф бўлади, бу моддаларнинг парчаланиши натижасида иссиқлик энергия ҳосил бўлади. Ҳар кунги иссиқлик киши танасини маълум даражада иситиб туради. Сарф бўлган бу моддаларнинг ўрни истеъмол этиладиган овқат билан бирга кирган моддалар тўлатилиб боради.

Иссиқ иқлимда овқатланиш ва сув ичиш тартиби шундай ташкил қилиниши керакки, танада модда алмашинуви, танадаги иссиқликни тартибга солиш ва бошқа ҳодисаларни бир нормал ҳолатда давом этсин. Бунга эришиш учун етарли миқдорда, (100—140 грамм) оқсил моддаси истеъмол қилиб туриш керак.

Иштаҳанинг яхши бўлишида сабзавотлар катта роль ўйнайди. Масалан, кўк пиёз, помидор, бодринг гармдориси, турп, кашнич, укроп каби сабзавотлар қўшилган овқатлар кишининг иштаҳасини очади. Бундай овқатларнинг танада ҳазм бўлиши ҳам осон кечади. Баъзи овқатларга озмоз сирка қўшиб ейиш ҳам иштаҳани очишга ёрдам беради. Узум ва бошқа ҳўл мева шарбатидан тайёрланган сиркани истеъмол қилиш фойдали. Лекин бошқа овқатга оз миқдорда аччиқ мурч қўшиб ейиш фойдали. Аммо буларни кўп ва узоқ вақт истеъмол этиш зарарлидир.

Иссиқ кунда сувни кўп ичиш фойдасиз, ҳатто зарарлидир. Ҳар сафар овқат еганда, яхшиси овқатланиб бўлгандан сўнг, тўйиб чой ичиб олиш керак. Чанқов сезилган вақтларда чой ичиш (иссиқ ёки илиқ ҳолда), газли сув ичиш тавсия этилади. Иссиқ кунда киши кўп сув ичган сари, кўп терлайди, сўнг қайтадан чанқайди. Шунинг учун ҳам ёз вақтида, сувнинг ўрнига кўкламдан шарбати ичиш ҳам яхши натижа беради.

Бизнинг иссиқ иқлимда чой, айниқса, кўк чой ва олча шарбати (олча ивитилган сув) чанқовни анча босади, шунингдек, оқшозон сўлакланишни кўпроқ қўзғатади. Сув ичиш билан айни бир вақтда ичакдан олинган шарбатни ичишни ўз ичига олади. Буни кабиби оғзига ичишдан кейин анча вақтгача шуҳлайди.

Иссиқ кунда киши, уйдан чиқиб, ёки кўчада кўп оддий кўча мумкин. Шунинг учун кўкламда ва ёзнинг иссиқ кунлари аҳоли кўпроқ ичимлик ичади ва шу ишлаб ҳам очиш учун ичимлик тайёрланади. Бу вақтда иссиқ кунларда кишилар ўзлари кўп ҳаракат қилишлари керак. Айниқса, қайнатилган сув ичимлик қилиб ичилади. Қандай ичимлик бўлса ҳам ичишда ҳам фойдаланиш керак.

Сут, қатиқ, пишлоқ, қаймоқ, мева, масқа ёки, гўшт ва гўштдан тайёрланган турли овқатлар тез бузиладиган овқат ҳисобланади, булар катта роль ўйнайди. Сут ва қатиқ ва гўштдан тайёрланган овқатларни ҳам кўп ейиш керак. Бу овқатларнинг сақлаш масалалари ҳам катта аҳамиятга эгадир.

Мамлакатимизда қишлоқ хўжалик маҳсулотлари кўплаб етиштирилмоқда, халқнинг моддий турмуши кундан-кунга яхшиланмоқда. Буларнинг ҳаммаси халқ овқатини илмий асосда тўғри ташкил этишга янада енгиллик туғдиради.

Иссиқ иқлим шароитида озиқ-овқатларни тўғри билишдан сақлаш ва уларни сифатли ҳолда чумолилар ва бошқа ҳашаротлардан асраш ҳам катта аҳамиятга эга.

Ғ. МАҲКАМОВ,
Тошкент Давлат медицина институти овқатланиш гигиенасининг кафедра мудири, профессор.

Спорт

○ СПОРТ

СЎНГГИ ИМКОНИЯТ

Бугун Москвада олий лига аёллар командалари волейбол бўйича СССР чемпионатининг сўнгги — IV тур учрашувлари бошланади. Командалар ҳал қилувчи ўйинлар олдидан қуйидагича ўринларни эгаллаб турибдилар.

		Ў	Ғ	М	О
МедИН (Одесса)	16	13	3	13
«Искра» (Ворошиловград)	16	13	3	13
ЦСКА	16	12	4	12
«Динамо» (Москва)	16	12	4	12
«Нефтчи» (Боку)	16	11	5	11
«Буревестник» (Киев)	16	8	8	8
«Спартак» (Ленинград)	16	7	9	7
«Локомотив» (Москва)	16	7	9	7
«Буревестник» (Ленинград)	16	4	12	4
«Уралочка» (Свердловск)	16	4	12	4
«Автомобилист» (Тошкент)	16	3	13	3
«Автомобилист» (Донецк)	16	2	14	2

Турнир жадвалидан кўриниб турибдики, чемпионат олтин медаллари учун беш команда даъвогарлик қилмоқда. Тўрт коллектив эса олий лига билан хайрлашиш хавфи остида турибди. Ана шу командалар орасида ҳамшаҳарларимиз — «Автомобилист» волейболчилари ҳам бор. Учинчи тур ўйинларини мувaффақиятсиз ўтказган қизларимиз ниҳоятда мушкул аҳволга тушиб қолдилар. Тўртинчи тур ўйинлари улар учун сўнгги имконият. Ана шу ўйинларда муваффақиятли қатнашган тақдирдагина тошкентликлар олий лигада пропискаларини сақлаб қоладилар.

Сўнгги турда «Автомобилист» ЦСКА, МедИН, «Буревестник» (Ленинград), «Нефтчи» (Боку), «Спартак» (Ленинград) ва «Автомобилист» (Донецк) командалари билан куч синашади.

ЧЕМПИОНАТ БОШЛАНДИ

Куни кеча Қибрайдаги маданият саройида қишлоқ шашкачиларининг СССР чемпионати бошланди. Турнир қатнашчилари орасида шашка мухлисларига яхши таниш бўлган қатор кучли спортчилар, жумладан мамлакатимизнинг собиқ чемпионлари москвалик Л. Агафонова, бокулик М. Яковенко, ўтган йилги чемпионатнинг кумуш совриндори горьковлик А. Лазаренко ва бошқалар бор. Шунингдек турнирда Украина, Латвия, Молдавия, Грузиянинг кучли шашкачилари иштирок этишяпти. Мазкур мусобақаларда республикамиз шарафини самарқандлик ёш шашкачи мастерликка номзод Зоя Бобекова ҳимоя қилмоқда.

Чемпионатнинг айрим турларини бевосита колхоз ва совхозларда, шунингдек республика пойтахти — Тошкентда ўтказиш мўлжалланмоқда. Турнир қатнашчилари бўш вақтларида областимиз шашка мухлислари билан учрашадилар, бир йўла бир неча тахтада ўйнаб сеанс берадилар.

СУРАТДА: спорт мастери М. Яковенко (Боку) ва мастерликка номзод А. Максаева (Москва) учрашуви.
Н. Муҳаммаджонов фотоси.

Редактор С. М. КАРОМАТОВ.

РЕКЛАМА ва ЭЪЛОНЛАР

МАРКАЗИЙ «ЮБИЛЕЙ» СПОРТ ЗАЛИДА
6 АПРЕЛЬ КЕЧ СОАТ 8 ДА,
7 АПРЕЛЬ КУНДУЗ СОАТ 3 ДА ВА КЕЧ СОАТ 8 ДА
КАТТА ЮБИЛЕЙ КОНЦЕРТЛАРИ
(3 бўлимда)
ЎЗБЕКИСТОН ССРда ХИЗМАТ КЎРСАТГАН «БАҲОР» ДАВЛАТ ХАЛҚ РАҚС АНСАМБЛИНИНГ 1971—1973 ЙИЛЛАРДАГИ ЯНГИ ПРОГРАММАСИ
ҚАТНАШАДИЛАР:
СССР халқ артистлари, СССР Давлат мукофоти лауреатлари: СОРА ЭШОНТЎРАЕВА, МУКАРРАМА ТУРҒУНБОЕВА;
Ўзбекистон ССР халқ артистлари ва хизмат кўрсатган артистлар: ОТАХОН ХУДОЯШУКУРОВ, (Қорақалпоғистон АССР), ОЛМАХОН ХАЙИТОВА, БОБОМУРОД ҲАМДАМОВ (Ашхобод), МАЪФИРАТ УБАЙДУЛЛАЕВА (Андижон), ЭРКИНОЙ ҲАТАМОВА (Фарғона), ТАВАККАЛ ҚОДИРОВ (Фарғона), ЭРГАШ КАРИМОВ, МАЛОҲАТ ДАДАБОЕВА;
Солистлар: Хайрулла ЛУТФУЛЛАЕВ, Илёс МАЛЛАЕВ, Фахриддин УМАРОВ, Роза КАРИМОВА, Ҳусан ШАРИПОВ, Жўрахон РАҲИМОВ;
Музика бўлимининг мудири ва оркестр дирижёри СССР Давлат мукофотининг лауреати Бахтиёр АЛИЕВ.
«Баҳор» ансамблининг ва концертнинг бадиий раҳбари — СССР халқ артисти МУКАРРАМА ТУРҒУНБОЕВА.
Режиссёр — Қорақалпоғистон АССРда хизмат кўрсатган артист Мансур САЪДУЛЛАЕВ.
Билетлар Марказий «Юбилей» спорт зали кассасида ва район кассаларида сотилмоқда.
КОЛЛЕКТИВ БУЮЛБ КЕЛИШ УЧУН ЗАЯВКАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНМОҚДА.

ҲАВО ТРАНСПОРТИ ПАССАЖИРЛАРИ УЧУН
МАЖБУРИЙ ҚОИДАЛАР

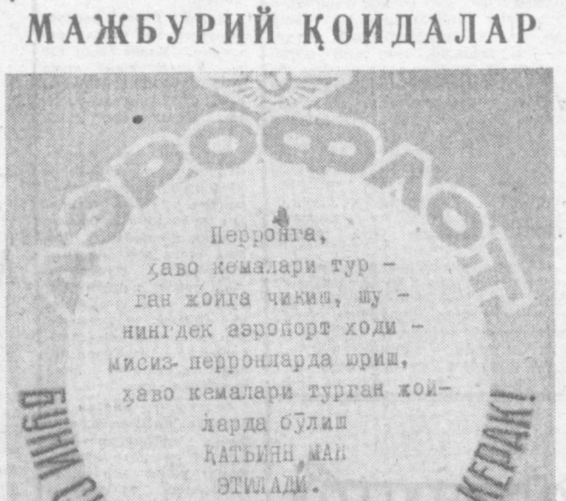

Аэропорт территориясидаги (пункатувчи, кутиб олувчи ва бошқа) барча гражданларга автотранспортга перронга чиқиш, ҳаво кемалари турган жойга бориш ва келишга рухсат этилмайди.
БАХТСИЗ ҲОДИСА СОДИР БЎЛМАСЛИГИ УЧУН ПАССАЖИРЛАРНИНГ ПЕРРОН ВА КЕМАЛАР ТУРГАН ЖОЙЛАРДА НАВБАТЧИСИЗ ЮРИШЛАРИ
ҚАТЪИЯН ТАҚИҚЛАНАДИ
Ушбу мажбурий қоидани бузган шахсларга, агар бу тартиб бузғаликни жиноий жавобгарликка тортишни талаб қилмаса, гражданавиацияси ходимлари томонидан белгиланган қоидага кўра жарима солинади.

СССР Министрлар Совети ҳузуридаги Марказий статистика бошқармасига қарашли
«СОЮЗСЧЁТТЕХНИКА» БУТУНИТТИФОҚ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ-ТЕХНИКА БИРЛАШМАСИНИНГ ҲИСОБЛАШ ТЕХНИКАСИНИ РЕМОНТ ҚИЛИШ ВА ТЕХНИКА ХИЗМАТИ КЎРСАТИШ БЎЙИЧА
ТОШКЕНТ ТАЖРИБА ЗАВОДИ
БАРЧА ТАШКИЛОТ ВА МУАССАСАЛАРДАН
БАРЧА, СИСТЕМАЛАРДАГИ ҲИСОБЛАШ, ЖАМЛАШ, БУХГАЛТЕРИЯ, ФАКТУРА ВА ЁЗУВ МАШИНКАЛАРИ, ШУНИНГДЕК ТАБУЛЯТОРЛАР, СОРТИРОВКАЛАР, «ЗОЕМТРОН (ЭТР)-220», «ЭЛКА-22 ва 22 М», «ОРБИТА», «ИСКРА 11», «ИСКРА 111 Т», «ИСКРА 111 Н», «ИСКРА 110», «ИСКРА 11 ва 11 М», «ИСКРА 12», «ИСКРА 122», «ЭЛЕКТРОНИКА ДД», «ЭЛЕКТРОНИКА 68» МАРКАЛИ КЛАВИШЛИ ЭЛЕКТРОН МАШИНКАЛАРИ, ЭФА 382, 383 ЭЛЕКТРОН ФАКТУРА АВТОМАТИНИ, ТОШКЕНТ ШАҲРИДА ЖОЙЛАШГАН ТАШКИЛОТЛАРДАН «РОМАЙОР 1», «РОМАЙОР II», «РОМАЙОР 312», «РОМАЙОР 313» ПОЛИГРАФИЯ МАШИНКАЛАРИНИ
РЕМОНТГА ҚАБУЛ ҚИЛАДИ
ЗАВОД
ГЕРМАНИЯ ДЕМОКРАТИК РЕСПУБЛИКАСИДА ИШЛАБ ЧИҚАРИЛГАН ҳисоблаш техникаси «Зоемтрон 382|383» маркали расчет автоматлари, перфораторлар, «Зоемтрон—415», «Оптима 527|528» ташкилий автоматлари, «Целлатрон 220», «Целлатрон Р-44 СМ» ҳисоблаш машиналари, «Аскота 170» бухгалтерия машиналари, «Аскота 114, 314» жамлаш машиналари, «Оптима М 100», «Оптима М 16», «Зоемтрон 520», «Эрика 30, 40, 41» ёзув машинкаларини;
БОЛГАРИЯ ХАЛҚ РЕСПУБЛИКАСИДА ИШЛАБ ЧИҚАРИЛГАН «Элка-22», «Элка-22 М» ҳисоблаш машиналарини, шунингдек Ватанимизда ишлаб чиқарилган «Искра 11», «Искра 12», «Искра 111 Т, 111 Н», (Орловдаги «УВМ» заводи), «Искра 122», «Искра 12» (Курскдаги «Счетмаш» заводи), «Раса» (Вильнюс электрсчетчиклар заводи) ёзув машинкаларининг
ГАРАНТИЯ РЕМОНТИНИ БАЖАРАДИ
Ремонт заводда ва буюртмачининикида ўтказилади.
ЗАВОД ТОШКЕНТ ШАҲРИДАГИ ТАШКИЛОТЛАР БИЛАН 1974 ЙИЛДА ЮҚОРИДА КЎРСАТИБ ЎТИЛГАН МАШИНАЛАРГА (ҳисоблаш-перфорация ва полиграфия техникасидан ташқари) ТЕХНИКА ХИЗМАТИНИ КЎРСАТИШ БЎЙИЧА
ШАРТНОМАЛАР ТУЗАДИ
Мурожаат учун адрес: 700000, Тошкент, Почтамт, абонемент қутиси № 109, Свердлов кўчаси, 20-уй, телефон 33-12-17.

ТОШКЕНТ ШАҲРИДА АҲОЛИНИ ИШГА ЖОЙЛАШТИРИШ ВА ИНФОРМАЦИЯ БЮРОСИ
ИШЛАБ ТУРИБДИ
БЮРО ТОШКЕНТ ШАҲРИДА КОРХОНАЛАР, ҚУРИЛИШЛАР ВА ТАШКИЛОТЛАРНИНГ ИШЧИЛАР, ИНЖЕНЕР-ТЕХНИК ХОДИМЛАР ВА ХИЗМАТЧИЛАРГА БЎЛГАН ЭҲТИЁЖИ ТЎҒРИСИДАГИ МАЪЛУМОТЛАРГА ЭГА.
БЮРО — шаҳардаги корхоналарга ишга жойлаштиради, ётоқхона ва прописка билан таъминлайди.
МУРОЖААТ УЧУН АДРЕСЛАР:
БЮРОНИНГ МАРКАЗИЙ ПУНКТИ — Пролетар кўчаси, 4-уй, 3-подъезд, 3-хона.
ЛЕНИН РАЙОНИ — Т. Шевченко кўчаси, 5-уй.
ОКТЯБРЬ РАЙОНИ — У. Юсупов кўчаси, 3-уй;
ЧИЛОНЗОР РАЙОНИ — «Чилонзор» массиви, 2-квартал, 53-уй;
ФРУНЗЕ РАЙОНИ — Ш. Руставели кўчаси, 63-уй;
ҲАМЗА РАЙОНИ — М. Хасанова кўчаси, 3-уй;
КУЙБИШЕВ РАЙОНИ — К. Маркс кўчаси, 59-уй;
КИРОВ РАЙОНИ — Энгельс кўчаси, 89-уй;
С. РАҲИМОВ РАЙОНИ — Корасарой кўчаси, 279-уй;
СЕРГЕЛИ РАЙОНИ — Спутник шаҳри, район ижроия комитети, 4-хона.

ТЕАТР
НАВОИЙ НОМЛИ ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 6|IV да Севги тумори, 7|IV да Золушка (кундузи), Маварид изловчилар, (кечқурун).
ҲАМЗА НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 6|IV да Оқшомдан тушгача, 7|IV да Мирзо Улуғбек.
МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 7|IV да Ҳижрон (кундузи), 8|IV да Концерт.
ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 6|IV да Беш кунлик куёв, 7|IV да Ойдин (кундузи), Биринчи бўса (кечқурун).
ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — ҚОЗОҚ ДАВЛАТ ЦИРКИ АРТИСТЛАРИНИНГ ҲАЙРЛАШУВ ГАСТРОЛЛАРИ.

КИНО
6 АПРЕЛДА
Юз процент нейлон — САНЪАТ САРОЙИ, «ЧАЙКА», «МОСКВА» (кечқурун).
Мен севган ва унутмаган кишилар — «СПУТНИК» (тоқ соатларда), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда), «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кечқурун).
Сўнгги дақиқагача (тоқ соатларда), Севги анатомияси (жуфт соатларда) — «ДРУЖБА»
Ҳаёт манбаи (2 серия) — «ВОСТОК» (кечқурун).
Ешлар — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (тоқ соатларда).
7 АПРЕЛДА
Юз процент нейлон — САНЪАТ САРОЙИ, «ЧАЙКА», «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).
Мен севган ва унутмаган кишилар — «СПУТНИК» (тоқ соатларда), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда), «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).
Сўнгги дақиқагача (тоқ соатларда), Севги анатомияси (жуфт соатларда) — «ДРУЖБА».
Ҳаёт манбаи (2 серия) — «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).
Ешлар — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (тоқ соатларда).

Ўзбекистон ССР «Главснаб»и ҳузуридаги «Узглавместснабсбыт»нинг ТОШКЕНТ МАЙДА УЛГУРЖИ САВДО КОНТОРАСИГА ҚАРАШЛИ «ХИМОЯ МОСЛАМАЛАРИ» МАГАЗИНИ КОРХОНА ВА ТАШКИЛОТЛАРГА «БЕРУШИ» МАРКАЛИ ШОВҚИНГА ҚАРШИ ВКЛАДЫШЛАРНИ СОТАДИ
«БЕРУШИ» вкладышлари 105 децибалгача бўлган ишлаб чиқариш шовқинидан яхши ҳимоя қилади, шунингдек кишиларнинг соғлиғи ва иш қобилиятини сақлаш мақсадида транспорт ва бошқа хил шовқинлардан ҳимоя қилиш учун мўлжалланган.
Мурожаат учун адрес: 700064, Тошкент шаҳри, Нуриддинов кўчаси, 7-уй (9, 10, 11-троллейбуслар, 24-автобуснинг «Дружба» бекати).

ТОШКЕНТ РЕСТОРАНЛАР ТРЕСТИ
официант, буфетчи, сотувчи, кассир мутахассисликларини тайёрлайдиган
6 ОЙЛИК КУРСЛАРГА
ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ
Ўқувчиларга 50 сўм ҳажмида стипендия берилади.
Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри, Пеганчи кўчаси, 15-уй, хадрлар бўлими (24-автобус, 9, 10, 11-троллейбуслар «Баранов» бекати).

«ТАШПРОМТОРГ»нинг 4-МАКТАБ-МАГАЗИНИ самоат молларининг кичик сотувчиларини тайёрлайдиган
6 ОЙЛИК КУРСЛАРГА
ЎҚУВЧИЛАР
ҚАБУЛ ҚИЛАДИ
Курсларга 17—23 ёшли 8—10 синф ҳажмида маълумотга эга бўлган йигит-қизлар қабул қилинади.
Ўқувчиларга ҳар ойда 45 сўмдан 54 сўмгача стипендия берилади.
Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри, Х. Сулаймонова кўчаси, 41-уй.

ТОШКЕНТ ГИДРОМЕТЕОРОЛОГИЯ ТЕХНИКУМИ
техникумга кирувчиларни кириш имтиҳонларига тайёрлайдиган
ИККИ ОЙЛИК ПУЛЛИК КУРСЛАРГА
ТИНГЛОВЧИЛАР
ҚАБУЛ ҚИЛАДИ
Машғулотлар — 6 майдан бошланади.
Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри, Туркистон кўчаси, 45-уй, телефон 48-07-71.

Ўзбекистон ССР Алоқа Министрлигининг «СОЮЗПЕЧАТЬ» БОШҚАРМАСИГА катта бухгалтерлар ва катта иқтисодчилар
КЕРАК
Тошкент шаҳри, Пролетар кўчаси, 4-уй, 1-хона. Аҳолини ишга жойлаштириш ва информация бюросининг район ижроия комитетлари ҳузуридаги пунктларга мурожаат қилинсин.

ЭРТАГА „ЗАНГОРИ ЭКРАН“ДА

7 АПРЕЛЬ — ЯКШАНБА

Биринчи программа. Тошкент кўрсатади. 9.25 Кўрсатувлар программаси. 9.30 Янгиликлар. **Ўзбек тилида:** 9.40 Ўқувчилар учун. «Оталарнинг жасорати». 10.10 Болалар учун мультфильм. 10.30 Болалар учун телевизион театр Г. Жабборов. «Ақл ва бойлик». **Москва кўрсатади.** 11.00 Кўрсатувлар программаси. 11.05 Янгиликлар. 11.10 Рангли телевидение. Қишлоқ меҳнаткашлари учун. 11.40 Рангли телевидение. Болалар учун. «Ярроқ ва кушча». Мультфильм. 11.50 «Совет Иттифоқига хизмат қиламан!». 12.50 Рангли телевидение. «Музикали киоск». 13.20 «Бутун — Геологлар куни». СССР геология министрининг биринчи ўринбосари М. А. Евсеенкониң чиқиши. 13.35 Талабаларга мувофиқ концерт. 14.20 Рангли телевидение. Адабий асарларни экранлаштирилган. «Уруш ва тинчлик». Бадиий фильмнинг 3-серия, «1812 йил». 15.30 Рангли телевидение. «Кинособаҳатчилар клуби». 16.25 Халқаро панорама. **Тошкент кўрсатади.** 16.55 Кўрсатувлар программаси. **Рус тилида:** 17.00 «Бургутчилар учун» шайланади». Болалар учун фильм. 17.15 Ўқувчилар учун. «Колонюльчик» клуби. 17.45 «Ахборот» информацион программаси. **Ўзбек тилида:** 18.00 Бугун—Геологлар куни. 18.15 «Ўзбекистон» телевизион киноуюшмасининг 7-сони. 18.25 Рангли телевидение. «Экран хазинаси» (тақризий кўрсатув). 19.05 «Ахборот» информацион программаси. **Москва кўрсатади.** 19.25 Рангли телевидение. Хоккей бўйича жаҳон чемпионати. Швеция — ЧССР терма командалари. Финляндиядан олиб кўрсатилади. 22.00 «Вақт» информацион программаси.

Иккинчи программа. Тошкент кўрсатади. Ўқув программаси. 10.00 1—3 синф ўқитувчилари, сизлар учун. «Н. Н. Носовнинг кувноқ маҳорати» (рус тилида). **Ўзбек тилида: Сиртдан ўқийтган студентлар учун:** 10.30 Физика. 11.30 Инглиз тилидан 25-машғулот. 12.00 Назарий механика. 13.00 Немис тилидан 25-машғулот. 13.30 Олий математика (рус тилида). 14.30 Француз тилидан 24-машғулот. **Рус тилида:** 15.00 «Бизнинг уй». Телевизион бадиий фильм. 15.30 «Ким бўлмоқ керак?». **Москва кўрсатади.** 16.55 СССР халқ артисти Э. Гилельс чалади. 17.30 Кишлоқ хўжалиги учун. 18.30 «Ҳаракат қилинг ва қадрланг!». Хужжатли фильм. 18.40 «Камзул». Телевизион бадиий фильм премьераси. **Тошкент кўрсатади.** 19.25 Цирк программаси. **Рус тилида:** 20.25 Кинорежиссёр янгиликлари. Реклама. 20.55 «Мен яшаётган уй». 15.40 дан

Учинчи программа. 15.40 дан Фрунзе кўрсатади.

ОРГАН ТАШКЕНТСКОГО ГОРКОМА КП УЗБЕКИСТАНА И ТАШГОРСОВЕТА
БИЗНИНГ АДРЕС: 700.000: ТОШКЕНТ, ГСП, ДЗЕРЖИНСКИЙ КЎЧАСИ, 15-УЙ.
ТЕЛЕФОНЛАР: коммутатор—33-02-49 дан 33-02-58 гача, Эълонлар бўлими—33-81-42.
Р—03375. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64579. Нашр А—3066.